AYLIK MİZAH DERGİSİ • YIL : 8

KARİKATÜR

SAYI : 86 • MAYIS / 2000

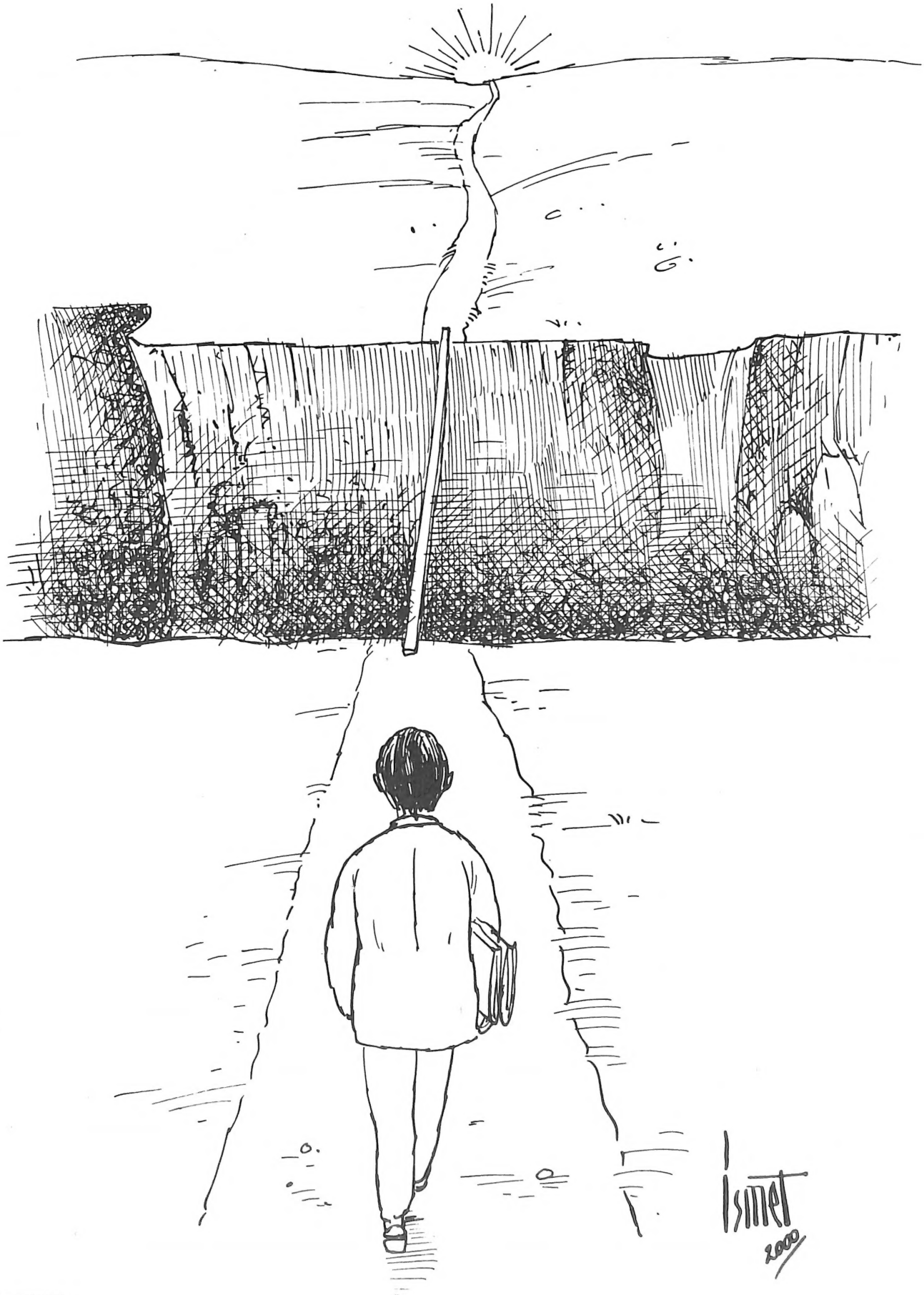

İSMET LOKMAN

SAHİBİ VE YAYIN YÖNETMENİ
KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ
ANKARA TEMSİLCİLİĞİ ADINA
METİN PEKER

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
MURAT ÖZMENEK

YAYIN KURULU
BÜLENT OKUTAN
CUMHUR GAZİOĞLU
OKTAY BİNGÖL
ORHAN TÜLEYLİOĞLU
MURAT SAYIN

KATKIDA BULUNANLAR
ALİ ULVİ ERSOY
ALİ ŞUR
ALİ ŞÜKRÜ FİDAN
AHMET ERKANLI
AKIN ÖNDER
BAYRAM ALİ KARA
CEM KOÇ
CEM KENAN ÖNGÜ
CEMAL ARIĞ
CEZMİ ERMİŞ
CİHAN DEMİRCİ
ERDOĞAN KARAYEL
EROL ÖZDEMİR
FETHİ DEVELİOĞLU
FİRUZ KUTAL
HÜSEYİN ATABAŞ
HÜSEYİN TANYERİ
HASAN CEYLAN
HASAN UYSAL
HASAN SEÇKİN
GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU
İZEL ROZENTAL
İSMET LOKMAN
NURİ BİLGİN
KADİR DOĞRUER
KÜRŞAT COŞKUN
METE GÖKTÜRK
MÜMTAZ İDİL
MUSTAFA BİLGİN
NECATİ ABACI
NURİ BİLGİN
ORHAN DOĞU
OĞUZ GÜREL
OLEK DERGAÇOV
ÖZCAN ÇALIŞKAN
ÖZGÜR ARHAVİLİ
RUHİ TEK
TONGUÇ YAŞAR
SEÇKİN TEMUR
SERDAR ÇAKIRER
YENER ÇAKMAK

DERGİ TEMSİLCİLİKLERİ
Antalya/Cihan İşbaşı • Bursa/Mümin Bayram
İzmir/Cem Koç • Trabzon/Adnan Taç •
Mersin/Serdar Kutça • Sinop/Seyit Saatçi •
Zonguldak/Kürşat Coşkun
Kıbrıs/Hüseyin Çakmak

DİZGİ : DAMAR LTD. ŞTİ. • ANKARA
Özveren Sok. 3/8 Demirtepe Tel: 232 01 11

BASKI: YORUM MATBAACILIK
Fevzi Çakmak Sok. 15/A Kızılay Tel: 229 00 76

İRTİBAT VE YAZIŞMA ADRESİ
Konur Sokak 31/10 Kızılay-Ankara
Tel/Fax: 417 37 28

POSTA ÇEK NO: 104902 METİN PEKER
Altı Ay: 13.200.000 TL • Bir Yıllık: 26.400.000 TL
Altı Ay: 12.000.000 TL Bir Yıllık: 24.000.000TL (Resmi Dairelere)

Kapak Karikatürü: NECATİ ABACI

Karikatür Dergisi'ndeki eserler yazılı izin alınmadan kesinlikle yayınlanamaz.

Karikatürcüler Derneği

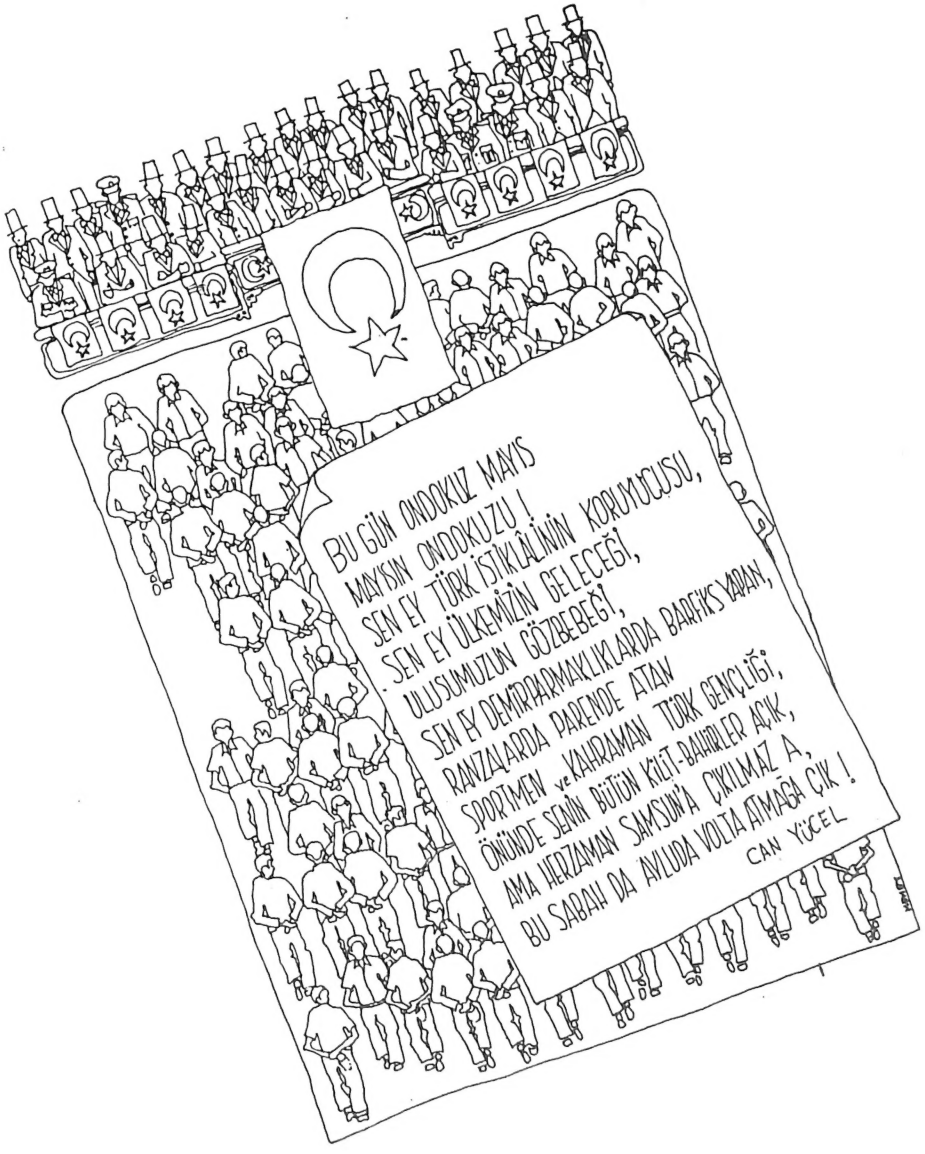

Sevgili Karikatür dostları,

Sizlere 1998 yılının Mayıs ayında kansere yenik düşen arkadaşımız karikatürcü MEHMET SÖNMEZ'in çizgileri ve sevgili CAN BABA'nın dizeleriyle merhaba diyoruz. Bu iki değerli sanatçı da bizimle değiller ama çizgileri ve dizeleri dünü, bugünü tariflemiyor mu?

Gelecek sayılarda buluşmak dileğiyle...

MAKSAT MUHABBET

iyi insan

hAsAN uYSAL

Bir arkadaşım aradı, 7. sınıfa giden kızının katılacağı panel için. Konusu insan, yani "iyi insan". Başıma gelecekleri bilmiyordum, "Gelsin bana, hallederiz" dediğimde...

Böylesine zorlanmamıştım şimdiye dek. "İyi insan" 14 yaşındaki kıza nasıl anlatılır? "Yalan söylemez" desem yanlış. Kan dökülmesin, ortalık karışmasın diye söylenen yalanı nasıl yabana atarım? "Çalmaz, başkasının malına göz koymaz" desem, yine yanlış. Kim istemez, milletin kanını emen bir sülüğün malını gasbedip yoksullara dağıtmayı? "Başkalarına yardım eder" desem havada kalacak.

İyi de, ben ne anlatacağım? "Başkası için kötü düşünmez" desem külliyen yanlış olur. Örneğin malum siyasetciler hakkında kaç kişi iyi düşünüyor? "Devlete, yasalara bağlıdır" söyleminden ise hemen caydım. Öyle ya, bu çarpık sisteme bağlı olmak, iyilik ölçüsü olabilir mi? "Devlete, vatana, topluma, ailesine yararlı insan" desem....lıh! Son derece subjektif bir söz. Üstelik devlete hakim olan hastalıklı kafaya göre çoğumuz vatan haini değil miyiz?

Onca beyin cimnastiğinin ardından kaçamak yanıtı buldum:

"Zaaflarının esiri olmayan insan, iyi insandır!"

Ne anladı bilmem, ama ben de bu zor sorudan kurtardım. Yine de verdiğim yanıt içime sinmedi. Ne demek zaafının esiri olmayan insan? Usuma, 70 yaşında cinsel yaşamı sona eren Sokrat'ın sözü geldi.:

"Artık özgürüm!"

İnsanın, özellikle erkeğin başat zaafı cinsellik için, bundan daha kısa ve özlü cümle kurulabilir mi? Zaaf bir tek cinsellikle kalsa iyi. Maşaallah zaaflarımızdan geçilmiyor. Bu bazen para, bazen iktidar, kimi zaman yeme-içme olabiliyor.

Hay allah, çocuğa yanlış bilgi verdiğime eminim. Zaafların esiri olmayan insan; iyi değil, ancak özgür sayılabilir. Peki ama iyi insan kim? "İnsanlığa yararlı olanlar" desem çok genel olur. Başkasına zarar vermez desem, son derece yetersiz bir özellik. Sonunda iyi insan tanımının, kişiye, topluma ve zamana göre değiştiğine karar verip, daha fazla düşünmekten kurtuldum.

***

Beğenilmeye, övülmeye düşkünlük de zaaflarımız arasında... Zaten bu gereksinimiz karşılanmazsa, kendi kendimizi övmüyor muyuz? Kötülenmekten vazgeçtim eleştirilmekten bile korkuyoruz öte yandan. Bize, zaaflarımızı iyi bilip, olabildiğince bundan uzak durmak düşüyor.

Nitekim, günlük bir gazetede yazarken az da olsa okurlardan mektup alıyorduk. Bu zaafımı terbiye etmek için mi, yoksa başka nedenle mi her neyse, eleştiren, kızgın okur mektuplarını yayına vererek diğer okurlarla paylaşmayı; methedenleri ise kendime saklamayı tercih ediyordum. Bu bana daha doğru geliyor. Yaşamımızı, hakkımızda söylenecek sözler, yargılar üzerine kurmamamız gerekiyor ama eleştirileri dikkate almak da gerek.. Gazeteci için bu çok daha önemli. Çünkü yazı yayınlandıktan sonra, bizden çıkıp okuyanların malı oluyor. Okur, beğenir ya da beğenmez, bundan yararlanır ya da kaldırıp atar. Tabii ki beğenilsin diye yazıyoruz. Ancak beğenmez ve bu konuda eleştirisini yaparsa, bu önemlidir yazar için. Onun için "eleştirilerin yayınlaması gerekir." diye düşünüyorum. Ve ben bunu yaptım.

Ancak bunu yaşama geçirmek, söylemek kadar kolay olmuyor. Eleştirileri elimle yayına veren ben, yayınlanınca burulan, daralan yine ben olmuştum! Örneğin o günlerde iki hafta içinde rastlantı eseri yazılarımızı eleştiren okur mektupları üst üste yayınlanmasın mı? Kabul gününe döndük, iyi mi?

Ardından beklenmeyen bir sonuç çıktı; bu kez çok sayıda okurdan, eleştirileri eleştiren yazılar gelmeye başlamasın mı? Tabii ki sevindim, ama tahmin etmediğim ve nasıl davranmamın doğru olduğunu bilemediğim bir durum çıktı ortaya. Eleştirilerin altından kalkmak için, eleştirileri eleştiren mektupları da verse miydim okur köşesine?

Aslında daha önce köşe yazılarını sevmediğimi ve pek okumadığımı söylemiştim. Bu yüzden köşe yazmamayı sık sık düşünürüm doğrusu. Ben köşe yazarı değil gazeteciyim. Köşe yazısı ancak hobi olabilir. Üstelik 20 yıldır haberler için almadığınız eleştirileri köşe yazıları için almak insanı bunaltıyor. Duygusal yazı yazıyorsun "Bunlar gazetecilik yazıları değil" eleştirileri geliyor. Vazgeçip kayda değer anılara giriyorsunuz. Kimi okurlar, "eski yazıların iyiydi" derken, kimileri "yaşam öykülerini okumak zorunda mıyız?" diyor. "Bunu senden beklemezdim" ya da "bu yazı belki hafta sonu yazısı olabilir" diyenlerin varlığı sıkıntımı artırıyor. Ne yapmalı?

Alışılagelmiş biçimde yazmak da istemiyorum. Güncel olaylar için yorum yapmaktan, ahkâm kesmekten nefret ediyorum. Haberleri yorumlamanın okuru aptal yerine koymak olduğunu düşünüyorum çünkü. Yazıdan amacım yararlı ve eğlenceli olması, sonra rahat okunması. Dimyat'a pirince giderken eldeki bulgurdan olmak, kaş yaparken göz çıkarmak da cabası.

Hani adamcağız Ramazan ayında havaya girip, bir tarikata kapılanmaya soyunmuş. Tarikat başı, "olmaz" demiş, "önce nefsini sınamalısın. Bunu başarırsan belki... Onun için, ilk olarak karına üç hafta yanaşmayacaksın!"

Tarikata girmeyi kafasına koyan adamcağız üç hafta sonra alı al moru mor çıkagelmiş. "Ne oldu?" demiş tarikat başı. "Daha ne olsun" demiş adam. "İlk hafta rahat geçti. İkinci haftayı zor tamamladım. Üçüncü haftanın son günü karımla alışveriş için Migros'a gittik. Ekmek almak için üst rafa uzanmasın mı? O bacakları, kalçaları görünce gözüm döndü. Hele meyve almak için eğildiğinde, ne yalan söyleyeyim tutamadım kendimi."

"Höst" diye parlamış tarikat başı. "Bu durumda sen tarikata marikata giremezsin!"

Başını iki yana sallamış adamcağız, "sıçayım ulan senin tarikatına"demiş, "sizin yüzünüzden Migros'a da giremiyoruz artık."

ERDOĞAN KARAYEL

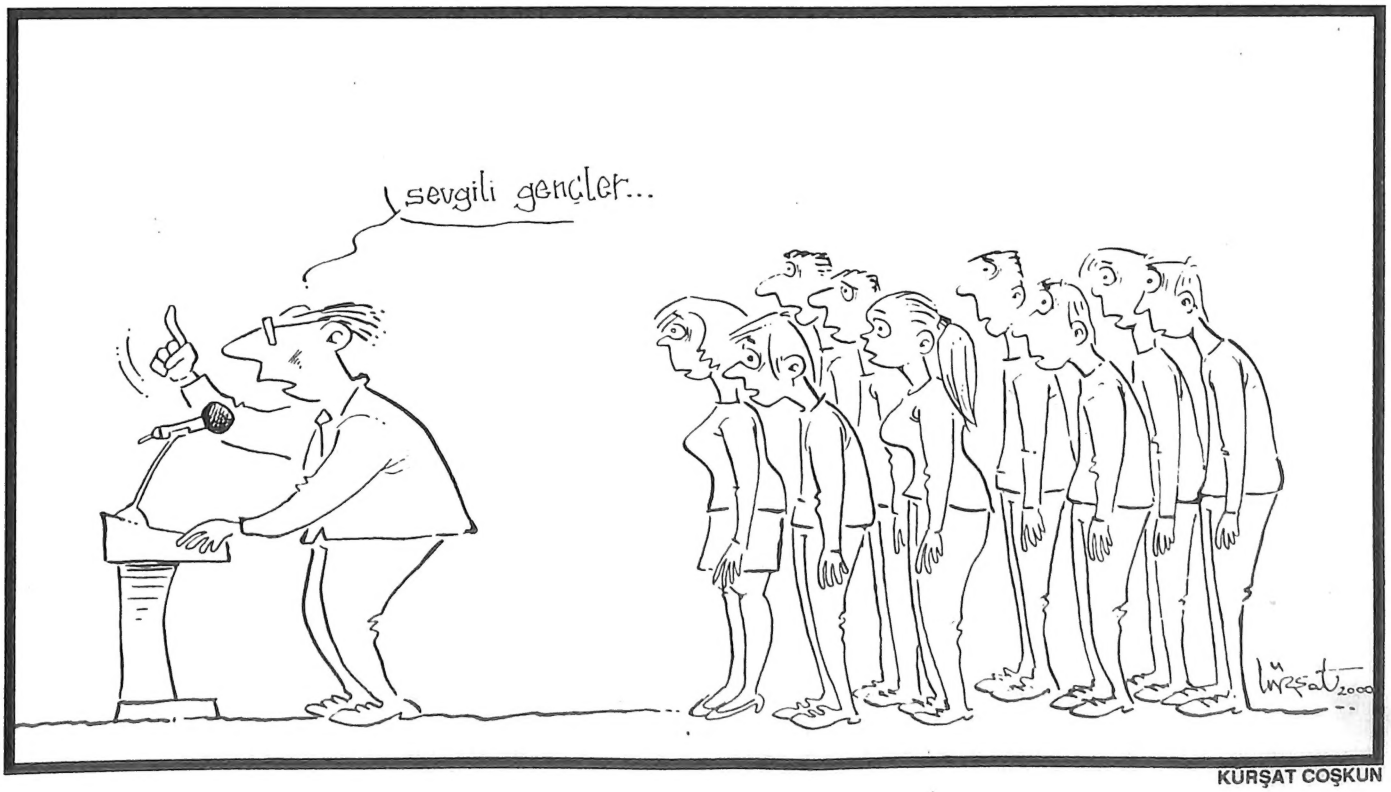

KÜRŞAT COŞKUN

dinozorun yeri

hüseyin atabaş

YANLIŞ MEMLEKETTE DOĞMAK!..

Keşke biz de padişahlık yönetimini devirmeseydik de, şimdi cumhurbaşkanı seçme sıkıntısına girmeseydik, diyesi geliyor insanın. Öyle ya, ülkenin bunca sorunu sıkıntısı varken, bir de cumhurbaşkanı seçimine kilitlenmek neyin nesi? Hani enflasyon bir türlü düşmezken, yani insanımızı açlıkla kardeş kardeş yaşatmanın yolunu yöntemini bulamazken, bu seçimle oyalanmak lüks geliyor bana!

Ne öyle bilmez bilmez bakıyorsunuz yüzüme? Dünyanın en demokratik ülkeleri bile krallıkla yönetilmiyor mu? İngiltere, İsveç, Norveç, Danimarka, Belçika, Hollanda, S. Arabistan, Japonya... Say sayabildiğin kadar. Pardon, "S. Arabistan" dizgi yanlışı olarak girdi araya, çikarin oni oradan!..

Gerçi sorunları büyük-küçük, önemli-önemsiz gibi sıralamalara, ayrımlara tabi tutmak görece bir iştir. Çünkü kimi sorunlar kimi kişilere önemsiz, kimilerine de çok önemli gelebilir. Sorunları herkes kendi gereksinimine ya da yaşam felsefesine göre değerlendirir. Örneğin bugün Türkiye'de hükümeti elinde bulunduran üç siyasi partinin liderlerine göre en öncelikli sorun cumhurbaşkanı seçimidir. Çünkü onların oturdukları koltuktan olmamaları bu işten sağ salim sıyrılmalarına bağlıdır. Aslında Millet Meclisi'nin sorunu olan bir işi "nisbeten" hükümetin üzerine alması bu nedenle haklı görünüyor!..

Ancak, herkesteki kadar ben de olan dürüstlük adına, burada haksızlık ettiğimi söylemeliyim. Çünkü cumhuriyetçilik, devletin o ülkede yaşayanlarca sahiplenilmesidir. Kimse sahiplenmediğine göre, hükümeti oluşturanların işin üstüne gitmesi onların yurtseverliğinin göstergesi değil midir?

***

23 Nisan günlü Sabah gazetesindeki köşesinde -ki, bu tarih TBMM'nin kuruluş yıldönümüdür- Zülfü Livaneli "Padişah ve Kral Özlemi" başlıklı yazısına şöyle giriyordu: "76 küsur yıldır cumhuriyet rejiminde yaşıyor olmamız, padişah alışkanlığı ve özlemimizi değiştirmeye yetmemiş gibi görünüyor. Başımızda bir padişah ve hanedan olsun istiyoruz. Aslında diğer ülkelerde de böyle bu. Herkes hanedan, kral, kraliçe, prens, padişah, şehzade peşinde." Öyle olduğu için değil midir ki, biz de "Baba" peşindeyiz. Ama çok yazık, bir tane bulmuştuk, onun da değerini bilemedik.

Aslında şu "cumhuriyetçilik" iş değil. Sovyetler'den bozma cumhuriyetlerde bile halkın; "Biz cumhuriyetin böyle bir şey olduğunu bilseydik kabul etmezdik" dediğini dünya alem biliyor. Bunu duyduğum zaman ne demek istenildiğini anlayamamıştım. Yine 23 Nisan günlü Sabah'ta okuduğum bir haber ayaklarımı suya erdirdi. Başlık şöyleydi: "Kadın satıcısı 11 yaşında çıktı!" Ve haber devam ediyordu: "Kazakistan'da 11 yaşındaki bir öğrenci, hayat kadını pazarlarken yakalandı. Aktöbe kentinde görev yapan güvenlik güçleri, 11 yaşındaki öğrenciyi yakaladıklarında sürücülere kadın pazarlıyordu. Adı açıklanmayan küçük muhabbet tellalının, kent merkezindeki ana caddelerden birinde araçları durdurarak sürücülere öğrenci kızları pazarladığı belirtildi. Küçük muhabbet tellalı ile birlikte 4 genç kız da yakalandı. Kızların 2'si Zührevi Hastalıklar Merkezi'ne, diğerleri ise sorgulanmak üzere polis merkezine götürüldü. (A.A.)" Konumuzla ilgili olmamakla birlikte, insan merak ediyor, kızların ikisi hastaneye gönderilirken, öteki ikisi neden polis merkezine götürülüyor?

Oysa Sovyetler Birliği döneminde hiç de böyle polisiye olaylar olmuyordu. İsteyen istediği kapıya şapkasını asıp içeri giriyodu! Saygıyla andığım şair ağabeyim Hasan Şimşek, "Göz ve güneş karşısında sevişilmez" derdi. Dünya ne günlere gelmiş, ne ar kalmış ne namus! Ama biliyor musunuz ki, söz konusu ülkelerde cumhurbaşkanı seçimi hiç de sorun olmuyor! Bir parça açlık sorunları var, ne kadar mı? Onbir oniki yaşında erkek çocukların sınıf arkadaşı kızları kentlerin ana caddelerinde, özellikle arabalı yabancılara pazarlayacak kadar. Canım o kadar kusur kadı kızında da bulunur. Ama inanın cumhurbaşkanı seçimi hiç sorun değil oralarda. Üç beş kişilik çeteler, pardon siyasi gruplar, zamanı geldiğinde hemencecik hallediveriyor işi. Sen sağ, ben selâmet. Ama biz de öyle mi ya?

***

Kuşkusuz bizde öyle olmayacak. Çünkü bizim yetmiş altı yetmiş yedi yıllık bir cumhuriyet geleneğimiz var. Onun için bizde işler biraz daha "sıkı" oluyor. Ama beyninin kıvrımları arasında bir parça bozgunculuk kalmış olan Zülfü Livaneli gibi dinozorlar işi karıştırıyor. Sözünü ettiğim yazısında, örnekler de vererek, demeye getiriyor ki, "Baba"nın zürriyeti olsaydı, şimdi onu seçer, sorunumuzu çözerdik. Ama bu yüzden rejim "demokratik krallık" biçimine dönüşürmüş. Canım varsın dönüşsün, biz öyle şeylerden gocunmayız. Yoksa, altı yüz yıllık ömrü olan Osmanlı'nın yediyüzüncü kuruluş yıldönümünü öyle gösterişli törenlerle, ama nedenini bilmeden kutlar mıydık?

Buna benzer bozgunculukları eskiden Çetin Altan da yapardı. Örneğin derdi ki: "Bizde daha çok 'teba olma' alışkanlığı var, daha doğrusu koşullanması var... 'Teba olma'dan başka, kendini padişah yerine koyma eğilimi vardır bizim toplumda."

Geçen yıl Ekim ayının sonlarında İstanbul'a gittiğimde, Galata Köprüsü'nde bizim Temel'le karşılaştım. Bir garip halleri vardı; kafasını kaldırıp iki üç dakika gökyüzüne bakıyor, sonra yüzünü yere indirip yeniden yukarı bakıyordu.

– Hayrola Temel, ne yapıyorsun? diye sordum.

– Habu bizum milletun cumhuriyet yönetimine ne kadar alıştiğuni ölçeyirum, dedi.

– Ne sonuç aldın? diye sordum gerçekten merak ederek.

– Bunlar daha teba'dır!..

– Peki nasıl anladın?

– Ben gökyüzüne bakayirum, yetmiş kişi benumle birlukte bakayi; ben yere bakayirum onlar da bakayi!..

– Ula Temel, dedim, sen cumhurbaşkanı olacak adamsın. Ama ne yapayım ki yanlış memlekette doğdun!..

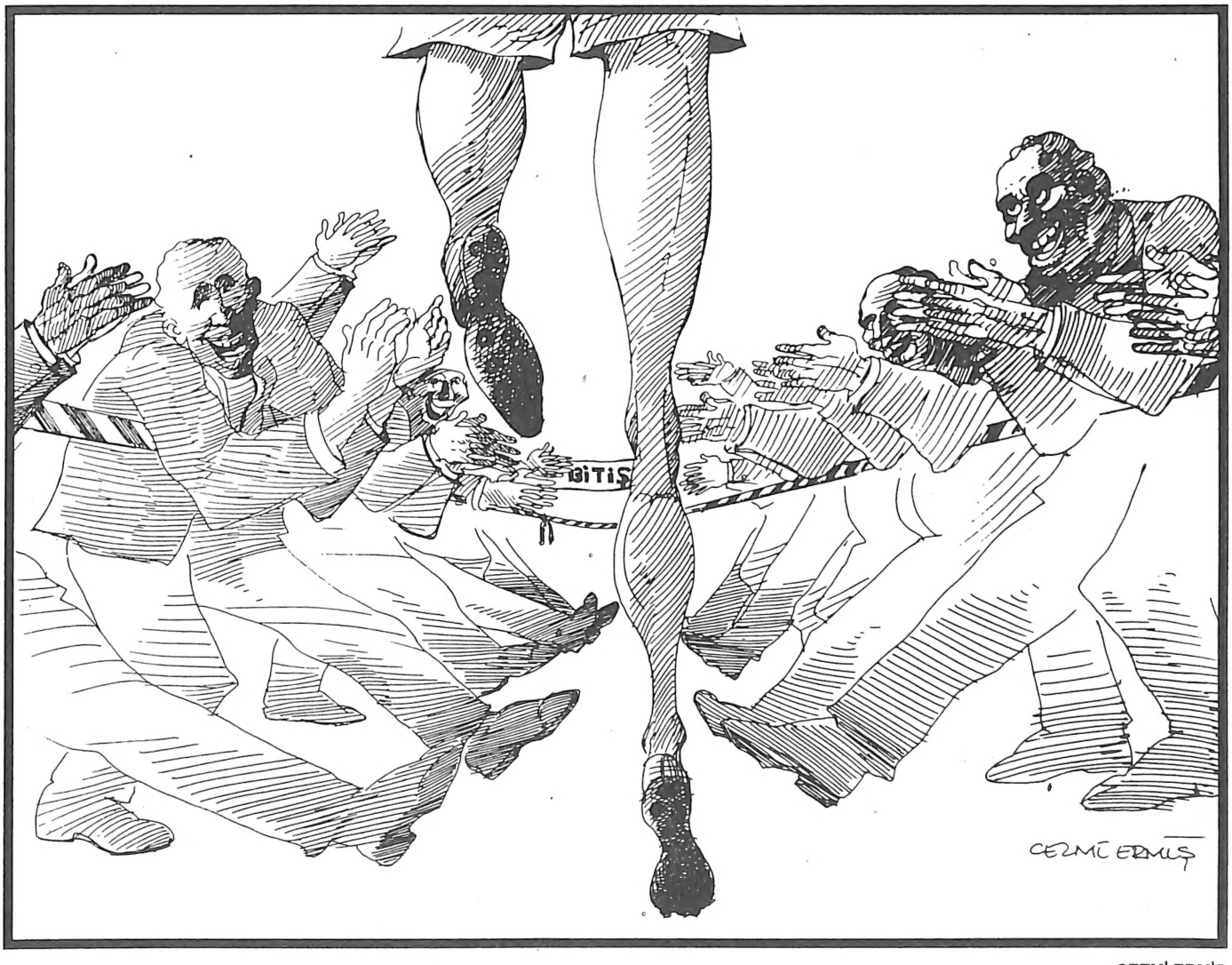

CEZMİ ERMİŞ

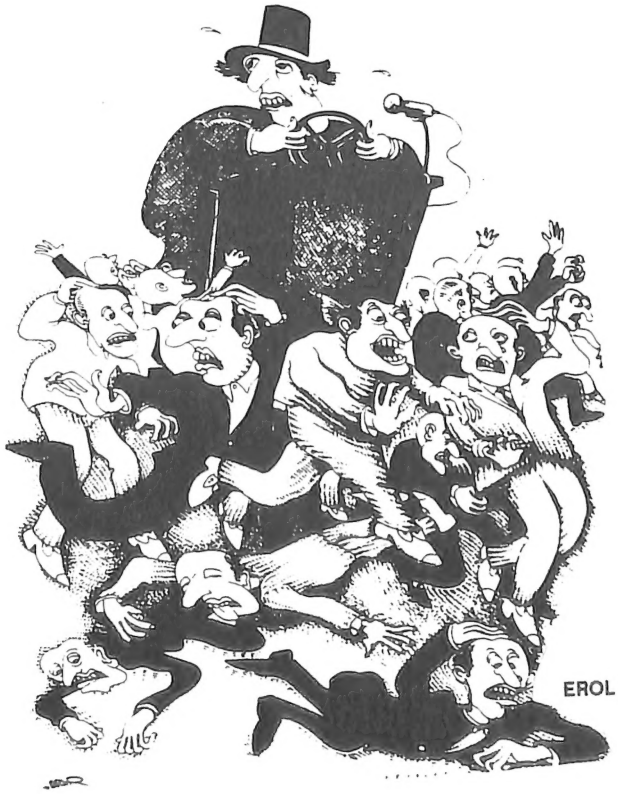

EROL ÖZDEMİR

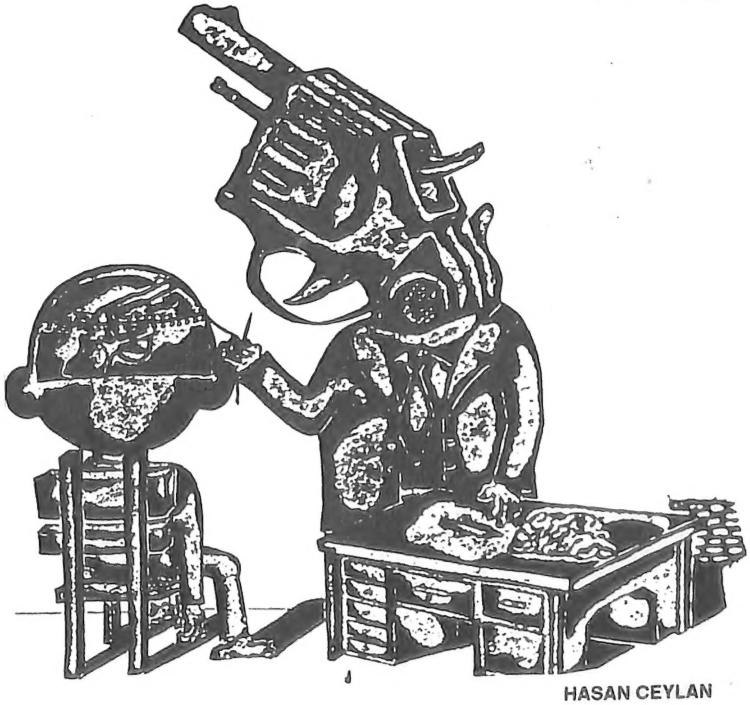

HASAN CEYLAN

CUMHUR GAZİOĞLU

RUHİ TEK — TREN PENCERESİNDEN

VATANI EN ÇOK SEVENLER

Adam pencere kenarındaydı. Yanındakilere döndü.

– Bu vatanı en çok kim seviyor?

deyiverdi. Herkes durup dururken böyle bir sorunun sorumlasını anlayamadı. Gençlerden biri adama:

– Kim? dedi.

Adam böyle bir soruyu bekliyormuş gibi hemen yanıtladı.

– Hazineden en çok aylık alan bürokratlar. Diğer bürokratlardan farklı para aldıkları için vatanı en çok onlar sever. Kendileri için özel kanunlar çıkarılarak maaşlarına şu veya bu nedenle zamlar yapılır. Hepsi lojmandan yararlanır. Özel yerlerinde de sudan ucuz yer içer ve eğlenirler. Eleştirilmezler. Ne olursa olsun yen içinde kalır. Vatanı en çok onlar sever.

Tren tıkır tıkır ilerliyordu.

Tren İzmit'e geldi, Adapazarı'na daha çok vardı.

TÜRKİYE NASIL DÜZELİR

Tesbih satıcısı trene atladı. Soluklandı. Sonra tesbihlerini pazarlamaya çalıştı. Vagondakilerin bir kısmı bu satıcıya yüz vermedi. Bir kısmı tesbipleri elledi, fiyatını sordu.

– Ya sabır ile bu memleket düzelmez.

dedi bir yolcu.

Tesbih satıcısı itiraz etti.

– Düzelir, düzelir. Her şeyi bir hizaya getirmek lazım.

– Ne gibi?

– Namusluları hemen salladıracaksın. Bu bir. Ataların söylediği gibi "devletin malı deniz, yemeyen domuz" sözünü bütün resmi dairelere asacaksın. Bu iki. Görevini doğru dürüst yapan bütün memurları, işçileri işten atacaksın. Bu üç. Silah taşımayanı, cep telefonu ile her yerde konuşmayanı, arabasıyla birkaç vatandaşı ezmeyeni, birkaç kişiyi öldürmeyeni öldürteceksin. Bu dört.

Tren ani fren yaptı. Raylar üzerinde bir öküzün olduğu anlaşıldı.

MÂNİ

Tren İzmit'e doğru yol alıyordu. Gebze'den trene binen, kapının kenarındaki boş yere oturdu. Sazını eline aldı. Tıngırdattı. Akord etti. Sonra parmaklarıyla sazın tellerine dokundu.

"Dağlar geçilmez oldu / Derdim seçilmez oldu / Kevsere dönen sular / Sensiz içilmez oldu."

Sesi güzeldi. TV'lerde halka yutturulan pek çok şarkı söyleyenden daha güzeldi. İnsanın ruhunun derinliklerine kadar gidiyordu. Trenin fıkırtıları da sanki vokal yapıyordu.

"Bu sular akar gider / Taşları yıkar gider / Dünya bir penceredir / Her gelen bakar gider."

Saçı sakalı aklaşmış bir yolcu "ah" çekti. Derin bir "ah"tı.

– Şu insanlar sevgiyi unutmasaydı ne cinayetler işlenir, ne savaşlar çıkar, ne çevre kirletilir... İnsanlar, insan gibi yaşardı dedi. Sonra da son iki dizeyi yineledi:

"Dünya bir penceredir / Her gelen bakar gider"

Tren, İzmit'e doğru yoluna devam etti.

SEÇKİN TEMUR

KADİR DOĞRUER

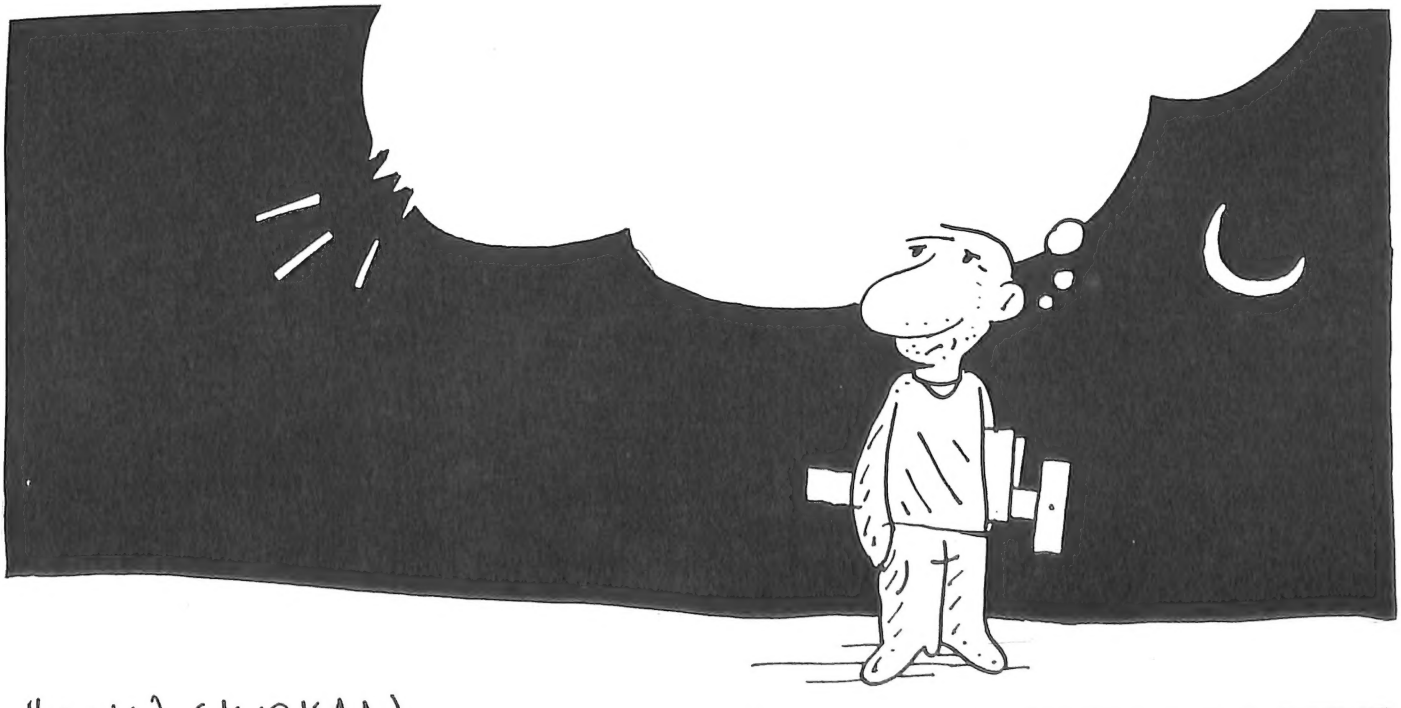

OZCAN ÇALIŞKAN

mizah dosyası

cihan demirci

BİR SICAK İNSAN: ALTAN ERBULAK

Sevgili Karikatür dostları, "MİZAH DOSYASI"nda bu ay bundan tam 12 yıl önce kaybettiğimiz "meslek fazlasına sahip" bir büyük karikatür ustasını, ALTAN ERBULAK ağabeyi anacağız...

Yıl; 1985'di, yaz aylarındaydı... **Güldürü Üretim Merkezi**'nde hem karikatürist hem de mizah yazarı olârak çalıştığım bir dönem... O sıcak yaz günlerinden birinde Taksim, Elmadağ'daki o oldukça renkli işyerimizin kapısı açıldı ve karikatürist arkadaşlarla çalıştığımız o büyükçe salona patronumuz **Müjdat Gezen** abi her zamanki hızlı ve aceleci tavrıyla girdi ve; *"Çocuklar, müjde!.. Artık başınızda usta bir abiniz olacak. Onun denetiminde bundan böyle daha iyi karikatürler çizeceksiniz"* dedi...

Bu sözlerin sonrasında salondaki çizer arkadaşlar bir an birbirimize baktık, zira hepimiz profesyoneldik, bu saatten sonra bir ustanın yeniden denetimine girmek doğrusu pek hoşumuza gitmemiş olacak ki yüzlerimiz biraz ekşidi o an...

Fakat bu sözlerin hemen ardından Müjdat abi: *"İşte başınıza gelen usta abiniz, şimdi huzurunuzdaaa"* dedi ve salona o müthiş sevimli ifadesiyle **Altan Erbulak** giriverdi... O andaki sevincimizi asla unutamam... Bütün çizer arkadaşlar bir anda ayaklanıp **Altan** abiye sarıldık... Başlangıçta yüzlerimizde beliren o ekşimenin yerini öylesine içten bir sevinç almıştı ki anlatması zor... İçeri o sıcak kahkahasıyla giren **Altan** abiyi zaten çok yakından tanıyorduk, ya da öyle sanıyorduk...

Sevgili **Altan** abiyle birlikte çalışmak öylesine büyük bir zevkti ki bizim için... Sanki o anda mesleğe başladığımız ilk günlere yeniden döndük ve hiç yüksünmeden o büyük ustanın masasında alır olduk artık soluğu... **Altan** abi'nin beğenmediği karikatürleri bir kez daha, bir kez daha çizdik, ki o beğenene kadar... Ama bu bizi öylesine mutlu ediyordu ki, çünkü **Altan** abi benim bu ülkede tanıdığım bileği en güçlü çizerlerin belki de en başındaki insandı... O öyle eskiz filan yapmazdı, kurşunkalemle falan iki saat yerleştirmelerle uğraşmazdı, eline aldığı rapido kalemiyle anında yerleştirirdi bir karikatürü ve müthiş bir desen ustasıydı aynı zamanda...

Ve **GÜM** çizerleri bizler, sevgili **Altan Erbulak** abimizle **Milliyet** gazetesinin "**Renk**" ilavesine "**TEF**" adlı bir mizah sayfası hazırladık o dönemde... **GÜM**'ün o güzel salonu **Altan** abinin aramıza katılmasıyla bir başka güzel olmuştu... **Altan** abi de çok hoşnuttu bu durumdan, zira o dönemlerde karısının yazdığı bir kitap nedeniyle yaşadıklarından ötürü Marmaris'te inzivaya çekilmiş bir haldeyken onu bulup **GÜM**'e getirmişti sevgili **Müjdat** abi ve çok da iyi yapmıştı... Yaşadıkları bir Türk erkeği için hiç de kolay şeyler değildi, insanlar; "**boynuzlu**" diye bağırıp dalga geçiyorlardı **Altan** abiyle... Aramızda yeniden o **Fırt**'taki günlerini yakaladı ve bizlere çok şey öğretti... Bizler onu daha da yakından tanıdıkça ne denli sevecen, ne denli hoşgörü ötesi sıcak bir insan olduğunu gördük...

Altan Erbulak aslında bu ülke için oldukça "**erken**" gelmiş ve oldukça "**lüks**" bir insandı... Bağrından tembellik fışkıran, insanlarının çoğunun haybeye oksijen tükettiği böylesine bir ülkede sevgili **Altan** abi "**meslek fazlasına**" sahip müthiş enerjik, müthiş çalışkan bir insandı...

Kimseler pek bilmez ama, ülkemizin BBC'den diplomalı ilk kameramanı odur örneğin... Mesleklerini bu sayfaya sığdırmak çok zor ama öncelikle bir karikatür ustasıydı ve her yerde altını çize çize, "**Benim ilk işim karikatüristlik**" derdi... Tiyatro oyuncusuydu... Film oyuncusuydu... Komedyendi... Yönetmendi... Şovmendi... Sunucuydu... Gazeteciydi... Mizah yazarıydı... Senaristti... Kameramandı... Bilgisayar uzmanıydı... Ama hepsinden öte o bir "**insanlık uzmanıydı**" aslında...

Hiç unutmam, elektronik aletler konusunda bir öncüydü **Altan** abi... Biz her türlü elektronik aleti ilk onda gördük hep... 80'li yıllarda İstanbul'da bayağı karlı bir kış olmuş, adeta hayat durmuş, kimse evinden çıkıp işine gidememişti bir kaç gün boyu... İşte böylesine hayatın durduğu, kimsenin çalıştığı gazeteye bile ulaşamadığı bu günlerde **Milliyet**'in spor sayfasına bir de baktım ki **Altan** abi gene karikatür çizebilmiş... Fakat karikatürün altına; "**Okifax+Altan Erbulak**" diye bir imza atmış... O zaman; "**Allah Allah. Altan abi acaba Okifax diye bir Japonun esprisini mi çizmiş?**" diye düşünmüştüm saf saf...

Çünkü o dönem bizler henüz "**Faks**" diye birşey bilmiyorduk... bizler henüz faks nedir bilmezken **Altan** abi, o karakışta evinden faksla karikatürünü yollamayı başarmıştı... Köşeyazarları bile yazılarını gazetelerine ulaştıramamışlar, köşeleri boş çıkmıştı o günlerde... O imzadaki "**Okifax**" da **Altan** abinin faksının markasıydı işte... **Okifax**'ı espriyi seven bir Japon zannettiğimi daha sonra kendisine söylediğimde karşılıklı olarak epeyce gülmüştük... Daha kimselerde bilgisayar yokken, **Altan** abi, TRT-2 televizyonunda "**Bilgisayar**" programı yapmaya başlamıştı 80'lerin sonlarına doğru...

Ne yazık ki bu sımsıcak yüreği, fazla enerjiden yerinde duramayan bu kıpır kıpır, yetenek üstü, müthiş insanı bizler, **1 Mayıs 1988**'de aniden bir kalp kriziyle kaybettik... Bu Mayıs onu kaybedeli tam 12 yıl oluyor...

Altan abi yaşasaydı inanın o öncü tavrıyla Internet'i de ilk kullanan çizer olurdu ülkemizde. Internet'te site açan ilk çizer gene o olurdu mutlaka...

Ben şimdilerde ne zaman faksla bir yere yazı geçecek olsam aklıma hep **Altan** abi ve **Okifax** gelir... Tıpkı birazdan bu yazıyı İstanbul'dan Ankara'ya, sevgili **Metin Peker** dostuma fakslarken olacağı gibi...

Biliyorum ki, benim sevgili **Altan** ağabeyim şimdi Zincirlikuyu'da da boş durmuyordur, kimbilir gene bizlerin henüz adını bile bilmediği neleri kullanıyordur şimdi oralarda... Ben ona hiç "**hoşçakal**" demedim, şimdi de gene; "**merhaba**" diyorum... Merhaba canım **Altan** abicim merhaba!..

Gelecek aya dek GÜLEKALIN sevgili KARİKATÜR dergisi dostları...

MURAT ÖZMENEK

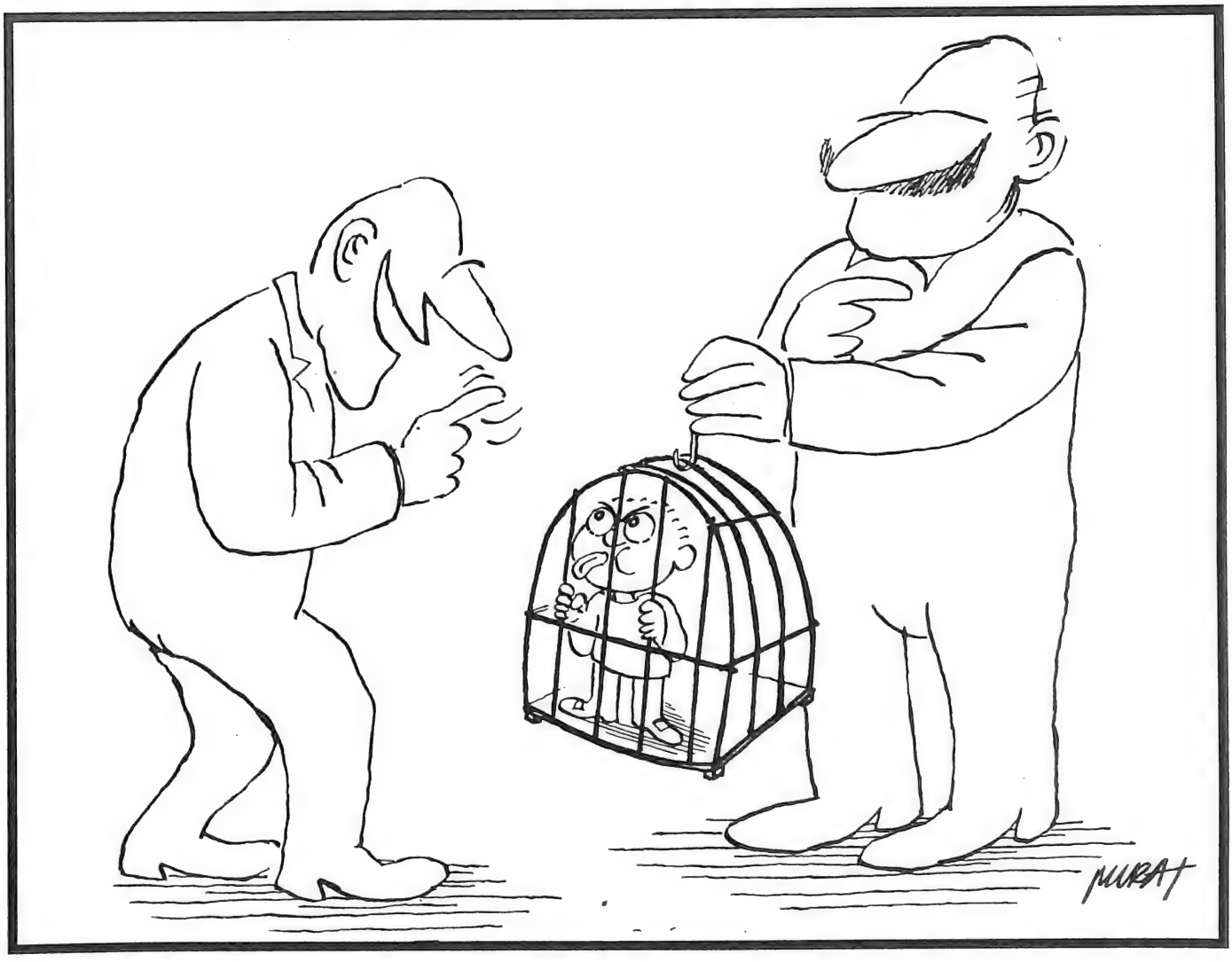

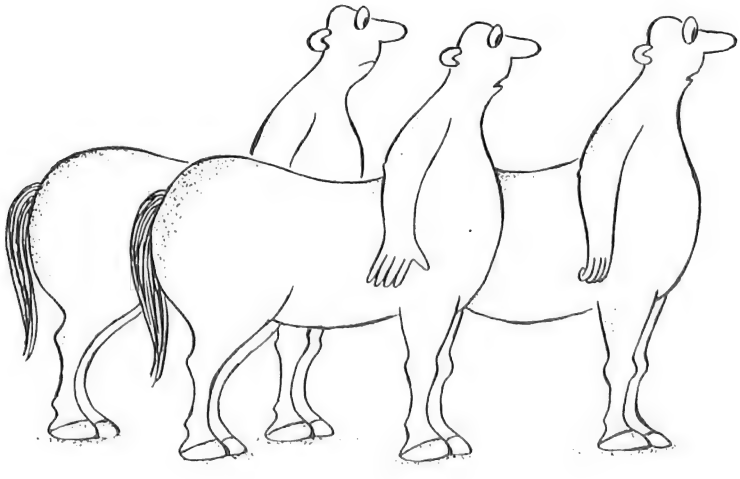

AIGIRDAS RADVILAVICIUS (Litvanya)

MEHMET SONMEZ (ASKER)

Mehmet Sönmez

SEVGİLİ ARKADAŞIMIZ MEHMET SÖNMEZ'İ (ASKER)

ÖLÜMÜNÜN 2. YILINDA SAYGIYLA ANIYORUZ

Mehmet Sönmez 1944'te İstanbul'da doğdu. Ağrı Lisesi'ni bitirdi. 1973 ve 1974 yıllarındaki DYO resim yarışmalarında mansiyon, 1974 Nasrettin Hoca Uluslararası Karikatür Yarışması'nda şeref ödülü, 1976'da Çarşaf dergisinin düzenlediği Uluslararası Karikatür Yarışması'nda mansiyon aldı.12 Mart 1971 askeri darbesinin hemen ardından tutuklanarak Selimiye Kışlası'na konuldu. Aynı dönemde arkadaşlarının idamlarına da tanık oldu. Daha sonra Bodrum'a yerleşen Sönmez Bodrum'u çizgileriyle anlattı. Faşizme ve işkenye yenik düşmeyen Mehmet Sönmez 1988 yılında kansere yenik düştü. 1970-74 yılları arasındaki çizdiklerinden derlediği Nefti onun tek albümüdür.

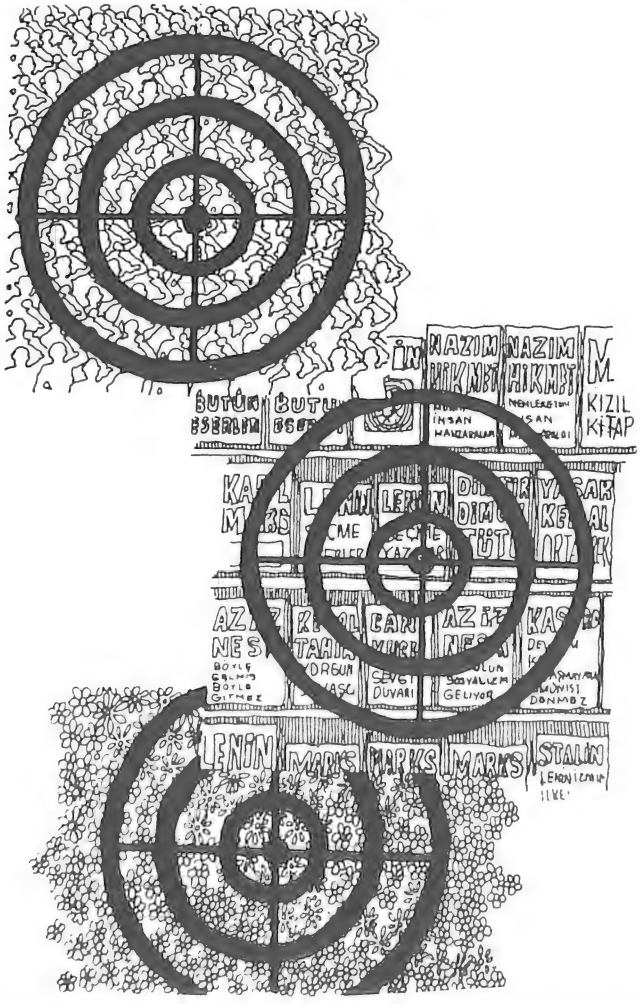

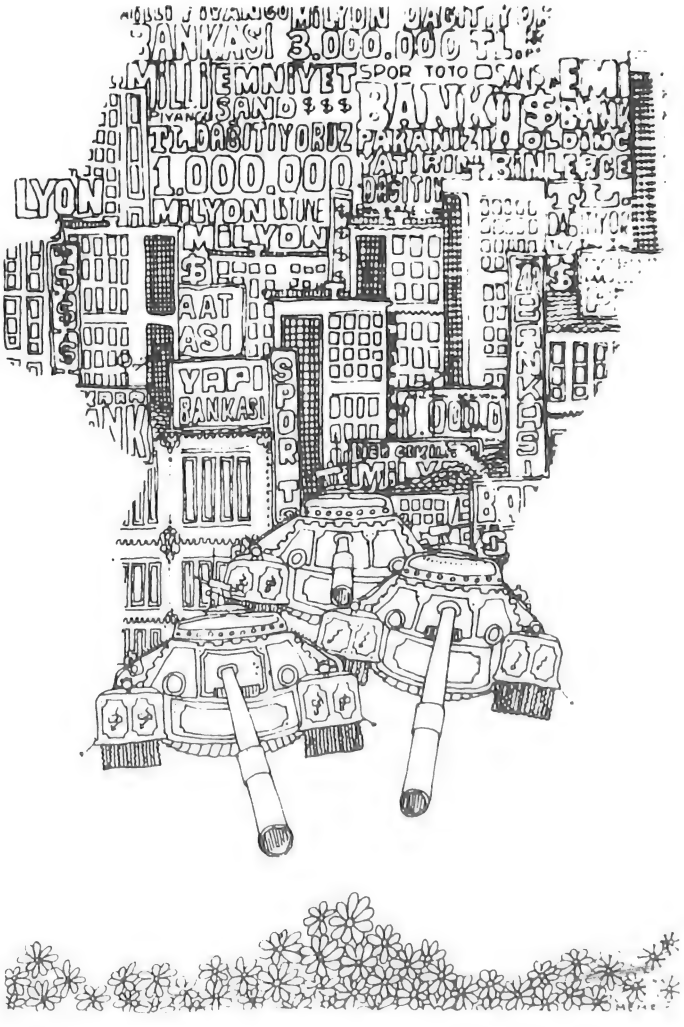

Mehmet Sönmez'in çalışmaları May Yayınları Nefti Karikatür Albümü(1978)'nden alınmıştır.

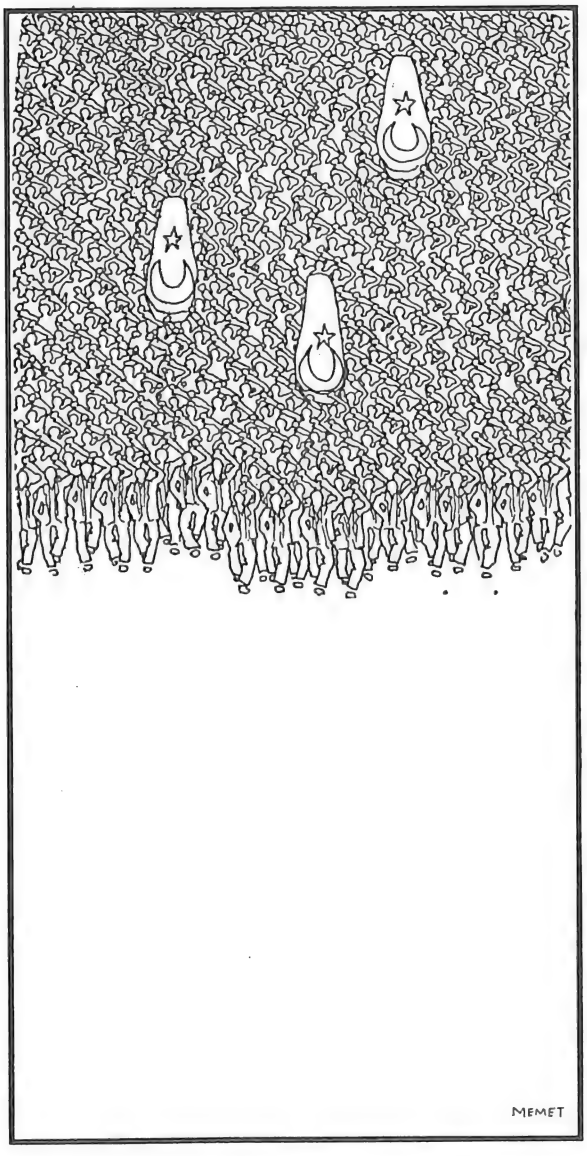

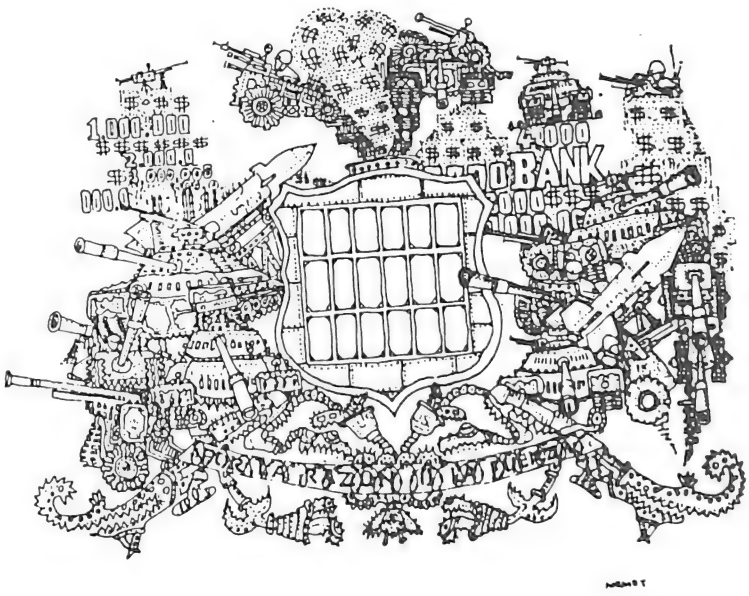

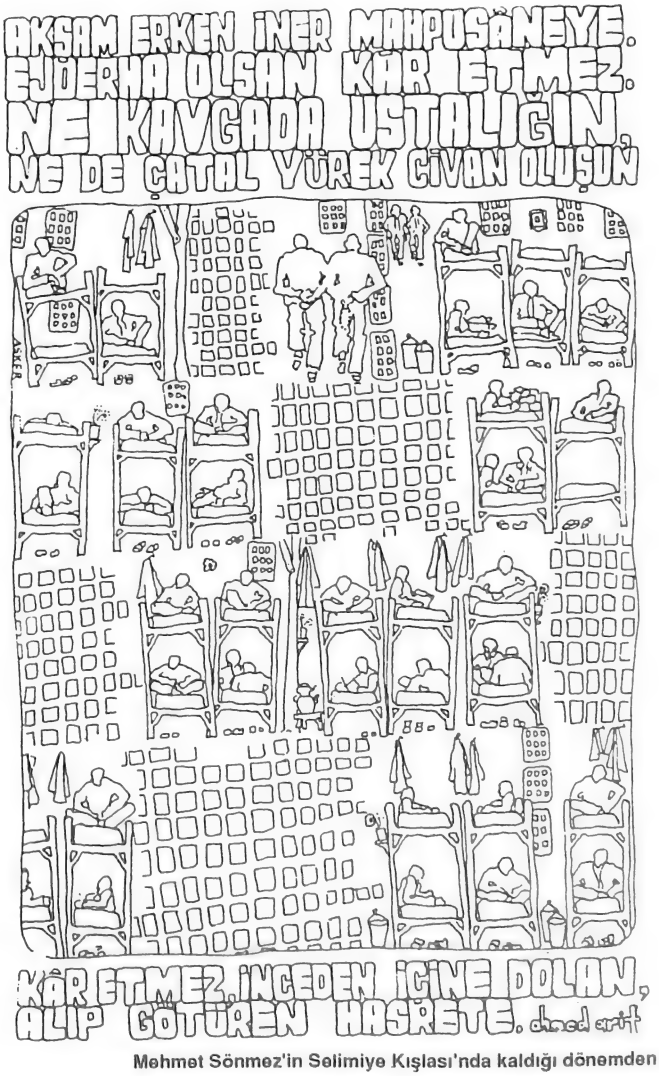

Mehmet Sönmez'in Selimiye Kışlası'nda kaldığı dönemden

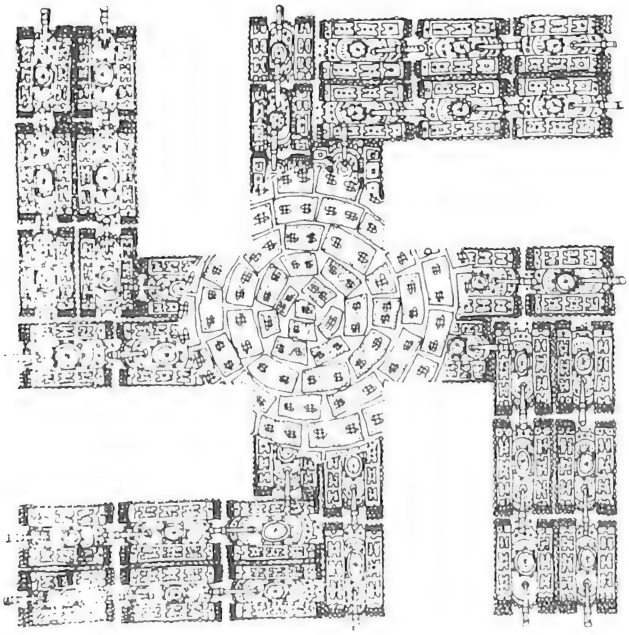

GÜLDÜŞÜN ÇORBASI

•

"ilk"ler "tek"ler ve gençler

ÖZGÜR ARHAVİLİ

Ulus olarak hiçbir ulusun taşımadığı "ilk" lerin ve "tek" lerin onurunu taşıyoruz... Taşıyoruz taşımasına da acaba taşıyabildiğimizin farkında mıyız!?.. Doğrusu; onurunu taşımakta güçlük çektiğimiz ilk'leri ve tek'leri şöyle bir sıralayalım:

– "Dünyada emperyalizme karşı 'ilk' savaş veren ve ulu önder Atatürk'ün evrensel sezgileriyle bunu 'yengi'ye dönüştüren 'tek' ulus biziz... Sonrasında (özellikle 1950'ler-1980'ler sonrası) kurtuluş savaşımızın Kuvayi Milliye platformu Anadolu'muzu emperyal açların talanına açan da biziz..."

– "Evrenin zaman birimlerinden 23 Nisan zamanını '23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı' adıyla, ilk ve tek çocuk bayramı olarak, dünya çocuklarına armağan eden ulus biziz... Başına 'Ulusal Egemenlik' tümcesini getirmemize karşın ulusal egemenliğin değerini ve önemini yeterince algılamayıp özellikle 1980 sonrası 'Ulusal Egemenliğin' içini boşaltarak bir avuç çıkar gruplarının egemenliğine dönüştüren ve bu yaklaşım doğrultusundaki politikalarımızla geleceğin teminatı çocuklarımızı yaşamdan ve toplumdan soyutlayarak, bir kısmını sokaklarda tiner tutsağı haline getiren, bir kısmını da yoz karanlık, gerici ve ırkçı kavramlar içine iten ve de sanal dünyaya sürükleyen de biziz..."

Ve

– "19 Mayıs gününü '19 Mayıs Atatürk'ün Anma, Gençlik ve Spor Bayramı' ilan ederek dünyada 'ilk' ve 'tek' gençlik bayramını kurumsallaştıran ve Atatürk rasyonelliğinde gençleri evrensel zirveye taşımayı ilke edinen ulus biziz... Değil evrensel zirveye ulusal zirveye taşıyabildik mi gençlerimizi?! Şimdilerde gençlerimiz toplumun ve yaşamın neresinde konuşlanıyor!?.. Hani bu ülkeyi Atatürk gençlere emanet etmişti? Gençlere emanet edilen yerler kimlerin işgalinde!? Kimlerin mi? Gençleri seçimden seçime akıllarına getiren ve bu süreçte gençleri siyaset aracı/ivmesi olarak gören, süreç sonrası da potansiyel tehlike algılatmasıyla gençleri apolitize edenler. Kim bunlar? Bunlar, düşünsellikleriyle birlikte biyolojik ve fizyolojik ömürlerini tamamlamış siyasi fosillerdir... Kendilerini toplumun fosil yakıtları gibi gördüklerinden ömürlerinin tükendiğini asla kabul etmezler... Eğer gençler; 'in benim yerimden, yettiniz artık!" gibi tepkiler gösterseler veya bunlara karşı; evrensel ilkeler/öğretiler doğrultusundaki toplum duyarlılığını kurumsallaştırmaya kalksalar. Gençler, bunlar tarafından hemen potansiyel tehlike olarak görülüp tecrit edilirler ve gençlerin eğitici evrensel özlerle donanmış platformlarını yerle bir ederler... Aslında egemen düzenin fosil yakıtları bu tepkilerinde haklılar. Kabahat kesinlikle gençlerde; lümpen kimliklerle sanal dünyada yüzmek varken, televolelerle, deli yürek ve aynalı tahir ile eğitilmek varken neyine senin çağcıllık, özgünlük, özgürlük, çevre, dünya kardeşliğinin barışı neyine kardeşim neyine! başlarım bir yerine! Belli mi olur!? Sen yarın çıkıp 'yaşasın gezegenlerdeki halkların haklı mücadelesi' diyerek gezegenleri birbirine düşürürsün. (Ne diyorum ben? Biri dur desin!)

Onu bunu bilmem suçlu gençlik lik lik içmek varken ona buna burunlarını sokuyorlar. Bunlar cumhurbaşkanlığı seçimlerinde de burunlarına dur diyemediler ve utanmadan (jenerasyonlarını temsilen) İsmail Cem'i bilem aday gösterebildiler. Hiç mi arlanma, utanma, yuvarlanma yok sizde; niçin Genç Kamer'i düşünmüyor Gençlerbirliği'nin şampiyonluğunu düşlemiyorsunuz? (burası olmadı, şöyle yazayım:) Hiç mi arlanma, utanma, yuvarlanma yok sizde. Boyalı hormonlu basının mısır patlakları (eğlencelikleri demek istedim) Boyalı hormonsuz E-mail Büyükerman'ı, Oğuz Aygün'ü ve konken partilerinden artan zamanı Kızılay'da Atatürk rozeti dağıtarak büyük Türk düşünüriyeleri arasına giren Ciguli pardon Ayseli Göksoy'u düşünmek hiç mi aklınıza gelmedi? Hadi bunları akıl edemediniz nede bizim Mesut'un hemşehrisi Şevki Yılmaz veya bir diğer hemşiresi İsmail Tüüüü(rüt)?!...

"Türut deyince kurut, kurut deyince de turut"a şarkı sözü tüttürmek geldi aklıma (az sonra mizaholojik bandımızda)"

Nerde kalmıştık! Evet, nerde, nerde! "Ne bağırıyorsun ulan ne nerde?" Nerde bu gençlik? Nerde Reha Muttar!..

MİZAHOLOJİK SÖZLER

1. İsmail Türüt'e...
   Karakteri kuruttun mu?
   Televolede (türüt)tun mu?
   Atan karakter giyerdi
   Bunları unuttun mu?
2. Fenerliler; "Biz Cimbom'u yenince sekiz sütuna manşet oluyoruz" diye övünüyorlar. Haklılar. Pendik de Fener'i yenince sekiz sütuna manşet oldu. Çünkü küçük takım büyük takımı yenince sütunlara sığmaz...
3. Fenerliler yendik diye Avrupa Fatih'i Cimbom'u küçümsemesinler. Cimbom anlı şanlı Fener'e yenildi Pendikspor'a değil...

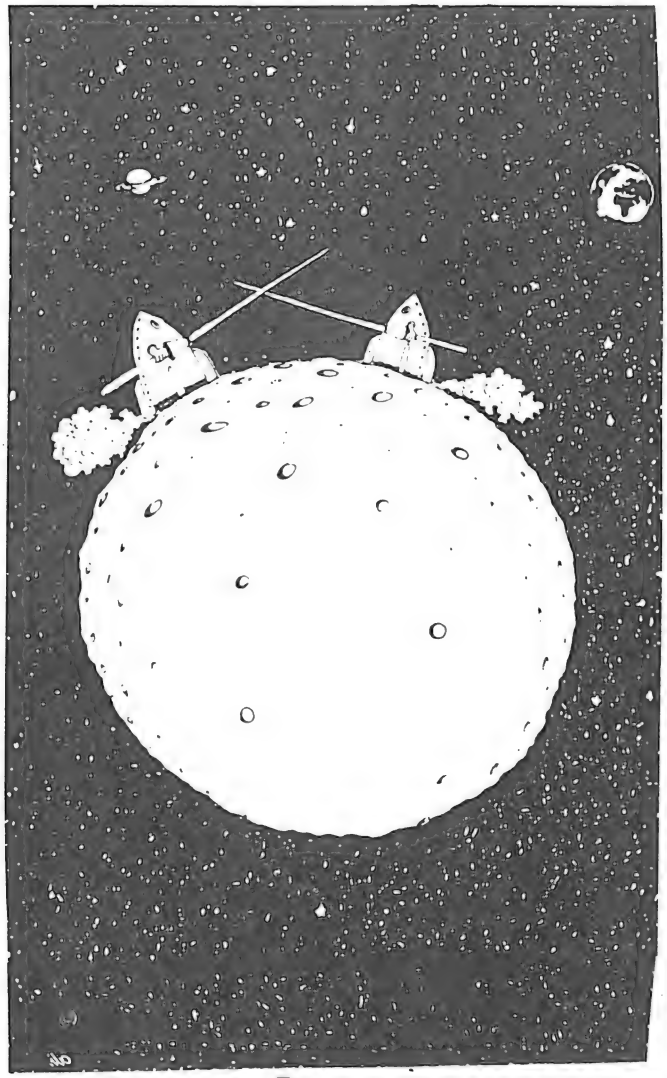

ALİ HERKÜL ÇELİKKOL

ALİ ŞUR

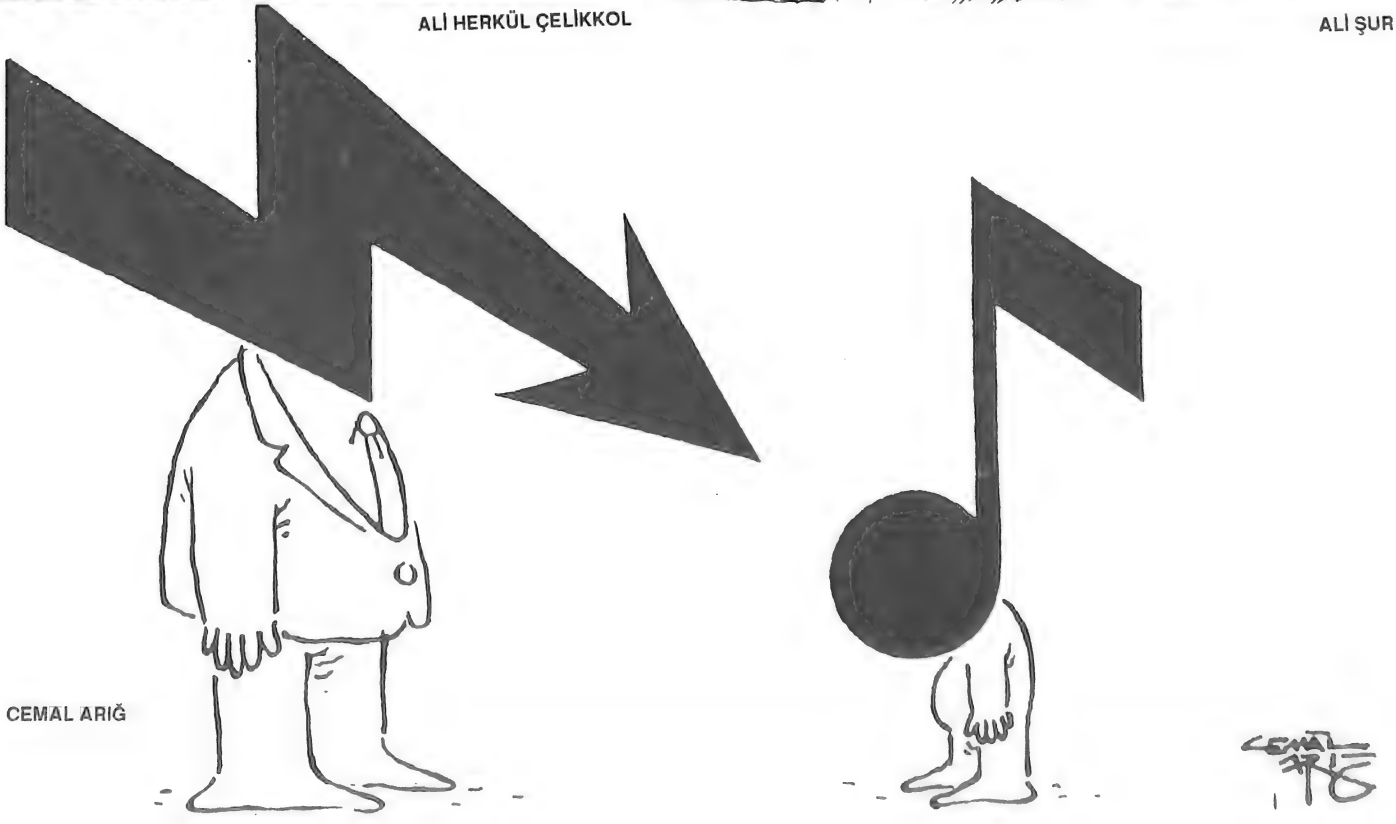

CEMAL ARIĞ

FİRUZ KUTAL

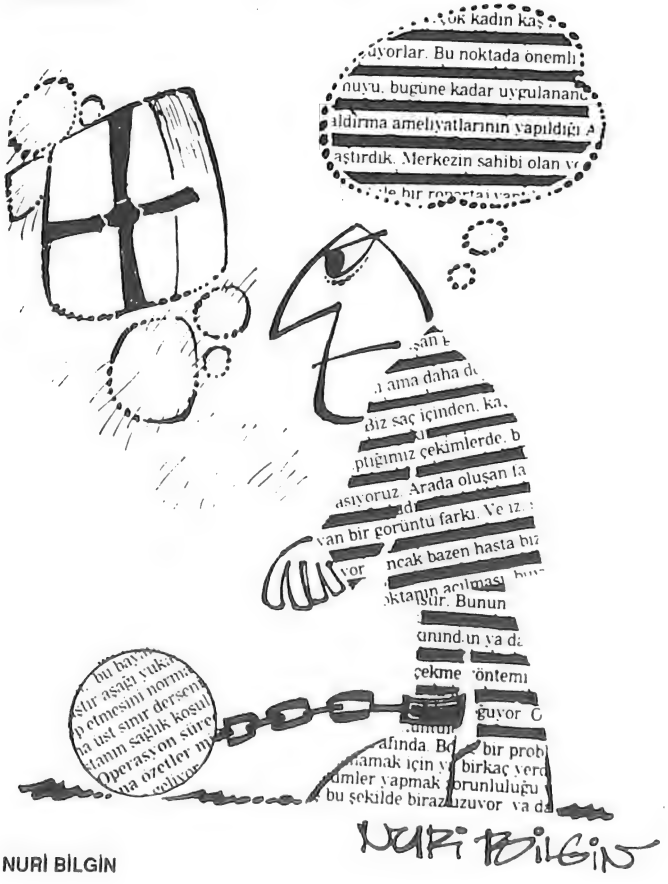

NURİ BİLGİN

KARİKATÜRİST ANEKDOTLARI

■

YENER ÇAKMAK

■

BEDRİ KORAMAN ANLATIYOR:

Ramiz Gökçe Büyük Ustaydı, Unutulmamalı

Bizim için 1950 kuşağı dendi. Herbirimiz sevdik bu tanımı...

Cemal Nadir - Ramiz Gökçe, tek parti döneminden kalan büyük ustalardı. 5Her ne kadar Ramiz Gökçe 1950'den sonra yaşama veda ettiği 1952 yılına kadar çizdiyse de.) Bugün, daha önce ve erken yaşta (45) kaybedilen Cemal Nadir, Ramiz'den önce anılır. Bence Ramiz'in hakkı yeniliyor. Cemal Nadir'den çok önceden beri tek başına Akbaba gibi bir dergiyi, bütün sayfalarını doldurarak yıllarca yaşatabilen; 1936'da Sedat Simavi'nin çıkarttığı haftalık mizah dergisi Karikatür'ü yıllarca büyük tirajlarda tutan... Daha sonra (1946'da) MİZAH adlı kendi mizah dergisini yine yıllarca zirvede tutan büyük bir ustadır o. Bu bakımdan, Cemal Nadir bize biraz daha batılı, biraz daha entelektüel görünse bile, Ramiz'i göz ardı edemeyiz; karikatürü Türk halkına sevdiren çok önemli köşe taşlarından biridir. Onları kaybettikten sonra Babıâli gençlere fazla yüz vermedi. Büyük gazeteler yıllarca köşelerini boş tuttular.

Savaş bitmiş, batılı basını izleme olanağımız artmıştı... Önce İngiliz çizer Low etkiledi; arkasından diğerleri... Ali Ulvi ve bilhassa Turhan Selçuk batılı karikatürcüler gibi çizmeye yöneldiler. Konuları yerli idi ama çizgiler değişiyor, gelişiyordu. Gazete sayfaları yavaş yavaş bu genç kuşağa açılıyordu. Sevgili Altan Erbulak, tek gözlü çiziyordu herkesi, bildik politikacıları bile...

OLEG DERGACOC (Ukrayna)

AHMET ERKANLI

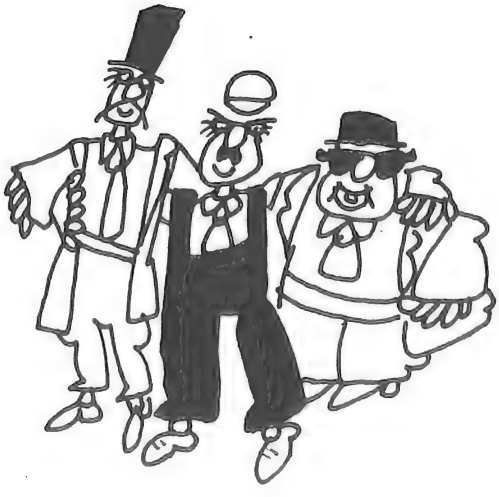

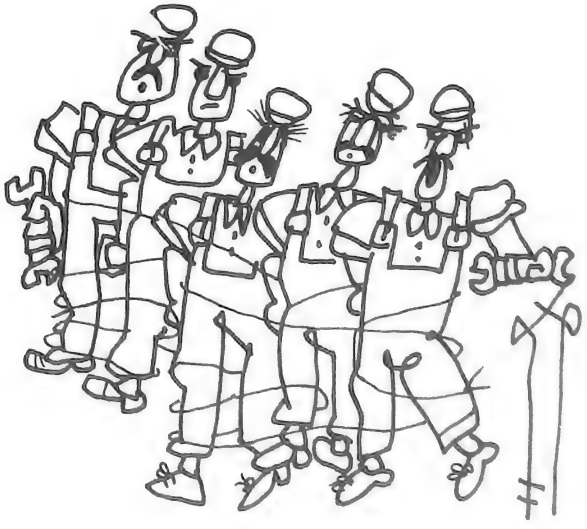

METİN PEKER

KİMLER GELDİ/KİMLER ÇİZDİ

ERDOĞAN BOZOK

Ülke karikatür sanatımızın günümüze doğru akışı içinde gerilere doğru baktığımızda, Cumhuriyet'in ilanı, yazı devrimi, tek partili yönetim, 2. Dünya Savaşı, çok partili yaşama giriş, askeri darbeleri kapsayan uzun bir dönem içinde karikatür çizen ancak on veya on beş çizerin adı geçer. Onlara ilişkin bilgiler de eksik ve yanlıştır çoğu kez.

Bu yazı dizimizde sizlere, 1930'dan başlayarak 1960 sonuna kadar Türk basınında, kimlerin nerelere çizdiğini gösteren bir liste sunuyoruz.

Adları listede yer alan sanatçıların karikatürleri, belirtilen yayın organlarının dışında da yayımlanmış olabilir kuşkusuz.

Zaman içinde, sürdürülen çalışmalar ilerledikçe, yeni bilgiler eklenecek ve liste zenginleşecektir.

Sözünü ettiğimiz, bu otuz yıllık dönem içinde, karikatür sanatına hizmet eden bütün meslektaşlarımızı saygıyla anıyor, yaşayanlara sağlık, kaybettiklerimize rahmet diliyorum.

ERCÜMENT (Cumhuriyet, 1933)

Barış için çalıştıklarını söyliyen memleketlerde

Seyyah - Bunlar ne fabrikası, ne iş yapıyorlar?
Tercüman - Top, tüfek, tank, tayyare fabrikaları.
Siyaset ufkunu karartıyorlar.

RAHİP TAHİR BURAK (Akbaba, 1935)

1930-1940

ABİDİN DİNO (Cumhuriyet)
AFFAN (Akbaba-Karikatür)
BEHİÇ TÜZMEN (Akbaba)
BESİM (Akbaba)
CELAL (Cumhuriyet)
CELAL GÖREN (Akbaba)
CEMAL NADİR GÜLER (Akbaba-Akşam-Karikatür)
ERCÜMENT (KALMIK) (Son Posta-Cumhuriyet-Karikatür)
F. REVİ (Akbaba)
HAMMAD DURU (Karikatür)
HULKİ (Akbaba-Karikatür-Milliyet-Son Posta)
HÜSEYİN (Akbaba-Karikatür)
İHAP HULUSİ (Akbaba)
MAZHAR NAZIM RESMOR (Akbaba-Karikatür)
MUAFFAK İHSAN (Akbaba)
MUALLA FAİK (Karikatür-Akbaba)
MUHİTTİN ETİNGÜ (Karikatür-Akbaba)
MÜNİH FEHİM (Akbaba-Karikatür)
NECMİ RIZA AYÇA (Son Posta-Akbaba-Karikatür)
NEZİH GÜLEN (Karikatür)
O. TOLON (Akbaba)
ORHAN URAL (Son Posta-Akbaba-Karikatür-Cumhuriyet)
RAMİS GÖKÇE (Milliyet-Akbaba-Karikatür-Cumhuriyet)
RAHİP TAHİR BURAK (Cumhuriyet-Akbaba-Karikatür)
RAKIM ÇİZER (Akbaba)
RAKIM GÜLEN (Akbaba)
RAUF İSMET (Karikatür)
SADİ BERGER (Akbaba)
SALİH ERİMES (Milliyet-Akbaba-Karikatür)
SEDAT NURİ (Karikatür-Akbaba)
SEZAİ SAYICI (Karikatür)
SURURİ (GÜMEN) (Karikatür)
ŞADİ DİNÇAĞ (Karikatür)
TOGO (Miliyet-Karikatür-Akbaba)
ZAHİR GÜVEMLİ (Akbaba)

Sürecek

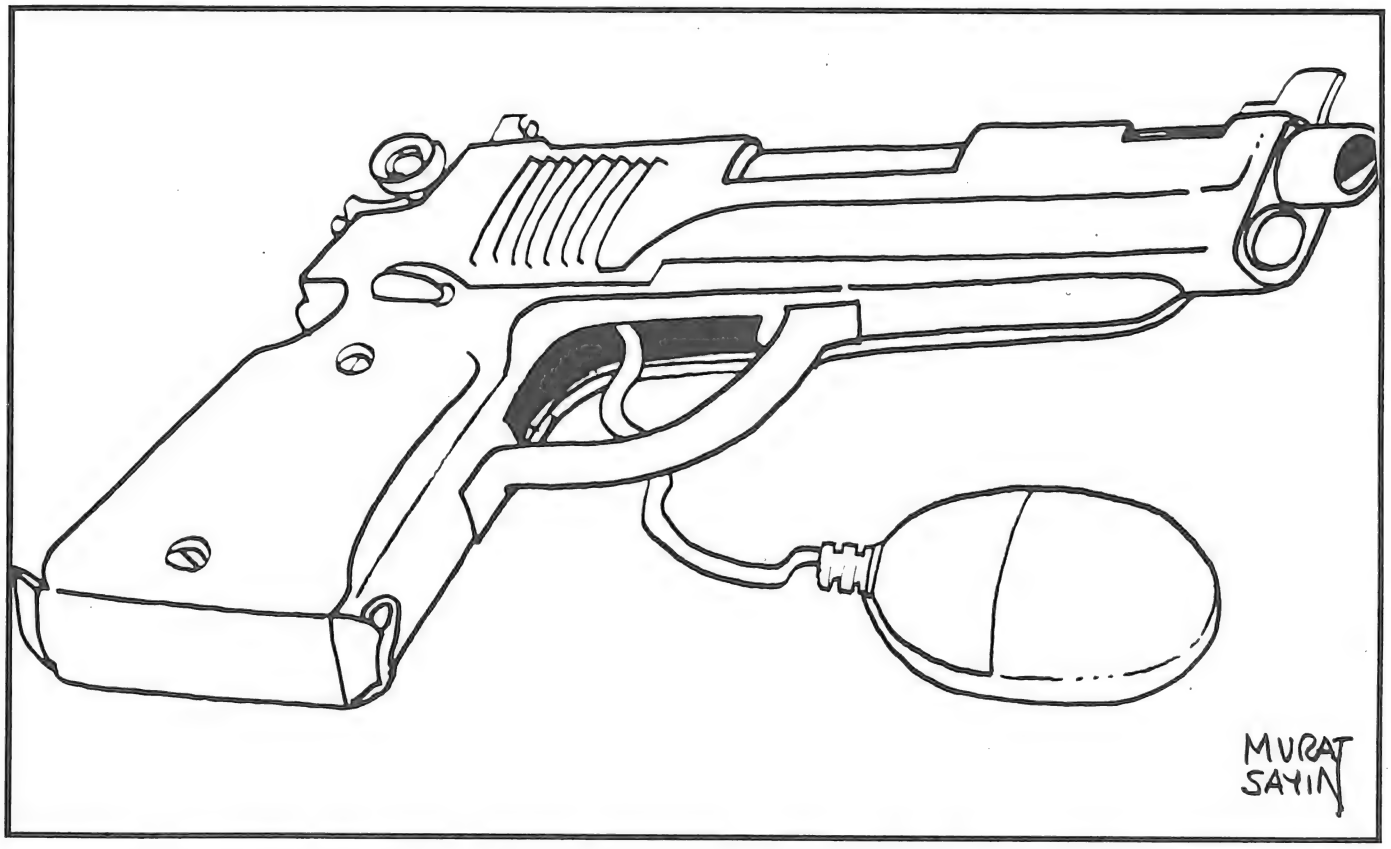

MURAT SAYIN

OĞUZ GÜREL

KARİKA TÜRKÜCÜ

cumbul cumbul

BÜLENT OKUTAN

Kendimi bildiğim yıllarda ülkemizin cumhurbaşkanı Kurtuluş Savaşı'nın sivil milis güçlerinden olduğu söylenen ve tarihçiler tarafından öyle yazılan "Galip Hoca" lakaplı Celal Bayar'dı. Görünüşü, hal ve gidişi, diş koruma gibi dersleri çok iyiydi. Küçük bir çocuk olmama rağmen onun benim saçlarımı okşayışını çok iyi hatırlıyorum. Yalnız iyi hatırlayamadığım ve bazılarına göre, iyi bir cumhurbaşkanı olmasına rağmen idama mahkûm edilmesiydi. Yıllar sonra aklanıp ecelli ile terk-i diyar edince vasiyeti üzerine onu, Gemlik Körfezi'ni iyi gören bir tepede, Umurbey'de toprağa verdiler. Adını da Ankara'da yeni yapılan bir bulvara koydular.

27 Mayıs 1960'da 8 yaşında bir çocuk olduğum için olayların boyutlarını bilmiyor, detaylarını da tarihçilerden öğreniyorum. İktisat ve bankacılıkta Atatürk, kendisine çok güvenirmiş. Milli kalkınmamızın mimarlarındanmış. Hepsi o kadar. Eğer iktisadi bir kalkınma gerçekleştirmişsek... Ruhu şad olsun. İşte tam o yıllarda; radyolarımızdan davudi bir ses yükseldi. Albay Alpaslan şöyle diyordu; "Radyolarınızın başından ayrılmayınız. Türk Silahlı Kuvvetleri el ele vererek idareyi ele almıştır." İhtilalin sözcüsü ve gözcüsü böyle bir anonsla halkımıza olayı duyurmuştu. Akabinde de Cumhuriyet tarihinin en büyük yargılanmaları başladı. Yaşa, varol Harbiye marşını o yıllarda ezberledik. Demek ki Anayasa'nın ve demokrasimizin emniyeti, askerler tarafından rap-ı zapt altına alınmıştı. Parlementoya çekilen sepet havasından sonra Cemal Gürsel devlet başkanlığına atandı. Cemal Ağa, adına mütenasip çok baba bir adamdı. Şanda, şöhrette ve Başkanlıkta gözü yoktu. Bir an önce sivil idareye geçilmesini savundu. MGK'nin cunta yanlıları ile gizli savaşları onu bu yüzden yatağa düşürdü.

23 Nisan 1963'te Ankara 19 Mayıs Stadı'ndaki törenlere bizim Turgut Reis İlkokulu da katılmıştı. Önde bir kıta denizci yürüyordu. Şeref tribününde Cemal Ağa, bizi ayakta selamlıyordu. Aramızda Turgut Reis'i ve levendlerini canlandıran bir arkadaş grubu vardı. Kıtanın en önünde binbaşı rütbesi ile ben yürüyordum. Tam önünden geçerken selama durmuş ve tören sonunda Ankara Garnizon Komutan'ından "Aferin küçük binbaşı" diye manevi bir ödül almıştım. Anılarımda hâlâ saklarım.

4. Cumhurbaşkanımız bu sırada yaşanan rejim kargaşasında ve hassas ruhuna yenik düşmüş, kışkırtılan bazı birliklerin baş kaldırmasına bir mana verememişti. Tarihçilere sordum, araştırdım "Eee... biz de araştırdık maalesef böyle" dediler.

Biz savaşçı ve asker yaradılışlı bir ulus olmanın özelliği ile bu yılları böyle atlattık derken. Cemal Ağa hakkın rahmetine kavuşmuştu. Yerine alelacele bir asker daha bulundu. O yıllarda ortaokulda okuyorum. Çatlak sesli, zayıf, hatlarında dik çizgiler bulunan ama demokrat mı demokrat bir Yurttaşlık Bilgisi hocamız vardı. Adını anımsayamıyorum. "Kalk bakalım 2081 Bülent" dedi. Kalktım. Beni o güne kadar çok mu severdi ne? "5. cumhurbaşkanını seçtik. Soru 1; adı nedir? Soru 2; bu seçim bizim derslerde öğrendiğimiz gibi mi yapılmıştır?" Nasıl bilmem hemen cevapladım. "Evet hocam öyle yapılmıştır. Ve ismi Orgeneral Cevdet Sunay'dır." dedim. Ne bileyim efendim henüz o yıllarda siyasete kafamız o denli yatkın değildi. Çook kızdı bana çook... Benim gibi bir çocuktan başka bir karşılık bekliyordu. Sınıfta bir sessizlik oldu. "Otur yerine ve biraz gazete oku!" dedi.

Cevdet Paşa için çok mizah ürettiler kimi doğru kimi eğri günahı ve vebali gazeteci ve tarihçilerin. Yok efendim bir keresinde bir ziyafete gitmiş, yurt dışında... Masaya el dezenfekte edici limonlu su koymuşlar da o da hoşaf sanıp içmiş... Yok efendim halka hitap edeceği zaman kravatının arkasına nerede olduğu yazılırmış da, o da markayı okurmuş. Yok Devlet Üretme Çiftliği'ne yeni alınan Holstein inekleri ile resim çektirmiş de arkasına; "iki ineğin arasındaki benim diye" yazmış falan filan hepsi uydurma hepsi tevatür.

Yalnız bir anım var o gerçek... 1973'de Ankara Orduevi'nde askerim. Rahmetliye bir oda tahsis etmişlerdi. Bir süre orada kaldı. Bizim Albay bir gün kendisine odadan memnuniyetini sormuştu o da, "İyi... iyi albayım sağol! Çok memnunum. Buradan trenler filan görünüyor onları seyrediyorum." demişti. Yalanım varsa tiyatro sanatçısı "Nokta" lakaplı Abdullah Şahin'e sorun. Ben muhasebeci iken o da paşalar resepsiyonunda "kat eri" görevindeydi. O yıllarda aslan gibi delikanlıyım ve herşeyi çok net hatırlıyorum. Tarihçilerle ve gazetecilerle pek senli benli mesai yapmıyordum.

Bizim Meclis-I Mebusan onun çekilmesi ile yine bir kaos yaşadı. Aylarca tur attılar Amiral Fahri Korutürk'ü seçebilmek için. Ama Fahri Paşa suya sabuna dokunmayan kibar bir denizciydi. Tarihçisi ve gazetecisi onun adına uygun bir üretim yapamadı. Zor yıllarda, seçilip seçileceği burnundan geldi. Ülke kan gölünün içinde cumbul cumbul yüzmeye başladığında o da Cemal Ağa gibi hisli bir insan olmasının azabını yaşadı. Alicenaplığı ve kibarlığı elden bırakmadığı günlerde meşhur bir siyasiye; "Taraflı davrandığım konusunda bir şaibe var ise çekilmeye hazırım." demişti. Suya sabuna dokunmamak ne denli tarafsızlıkla eşdeğerse işte o kadar.

Derkeen... Sabah oldu yine erken yine tank sesleri yine yaşa, varol Harbiye marşı... 8. Cumhurbaşkanımız bir darbe ile işbaşına gelmişti. Orduda; "İmam Kenan" adı ile maruf Genelkurmay Başkanı Kenan Evren'in iktidar ve muhalefete; siyasi istikrar ikazları fayda vermeyince bir gece ansızın geliverdi. Netekim bu geliş Demokrasinin de ocağına incir ağacı dikmede gecikmiş sayılmadı. Siyasileri ve kampta toplayarak, kendine siyasal bir platform kurdu. Bu platformda dayatmacı bir politika sergileyerek halkın serbest iradesine patent koymaya çalıştı. Ama halkımız erken uyarı mesajı veren horozun yerine, bal yapan bir böceği; arıyı tercih etti.

Kenan Paşa, anayasal reformlarla sürdürdüğü başkanlığı süresinde tamamlayarak, sanata atılan ilk cumhurbaşkanı olma şansını iyi kullandı ve bir turizm beldesine yerleşti.

Halkımız, askeri idarenin, demokraside sadece bir emniyet sübabı olabileceği yolunda birleşerek, işbanışa Tonton amcayı yani bir sivili getirmeye karar verdi. 60 milyonluk bir ülkenin siyasi otorite olma şansını yakalayan Turgut Özal başbakanlığını bırakarak Çankaya'nın 7. kiracısı olarak Köşk'e yerleşti. Şort ile denetim yaparak, gazinolarda şarkı söyleyerek ve otoyolda hız sınırını aşarak sivil Cumhurbaşkanı olmanın keyfini çıkarttı. Reform ve değişim adına, serbest piyasa ekonomisi adına ne gerekirse ve ne gereksiyorsa hepsini yaptı ve alnına mermi yemek pahasına da olsa cesur davrandı. Kimilerine göre eşsiz bir reformcu bazılarına göre ise Don Kişot'tu. Ülkenin acil sorunlarına aile yaşantısındaki dalgalanmalar da eklenince tonton kalbini besleyen damarlarından biri daha iflas etti. Tarihçilere ve gazetecilere sorduğumuzda alınan cevaplara asla inanmak istemiyorum. Güya; bir sabah bir deneme yapıyormuş, Semranımın tüm çabalarına rağmen başarılı olamamış gibi safsatalar... Onu da kaybetik. Onun da ruhu şad olsun.

9. sırada baba vardı. Baba, Türk siyaset sahnesinin 40 yıllık aktörü ve duayeniydi. İslâmköy'den çıktığı yolda olanları ve Çankaya'ya tırmanışını yakın tarihçiler henüz yazmaktalar. Onlara göre yazmakla bitmemiş. Süleyman Demirel'in icraatları sayılmayacak kadar çoktur. Bunda hemfikiriz. Onun söylevlerinden alınan pasajların "Baba Sözü" niteliği taşıması bu yüzdendir. Benim işim adına söylüyorum. Baba hiçbir mizahçıya ters düşmemiş yanlış yapmamış ve hoşgörülü olmuştur. Hatta mizahçıların eleştirilerinden etkilenmiş ve ders almıştır. O bir toplantımızda "Eğer beni çizmiyorlarsa demek bir eksik var, bu günlerde birşey yapmıyorum" gibi kayguya kapıldığını söylemişti. Baba da diğerleri gibi görevini tamamlayıp 16 Mayıs 2000 günü Güniz sokağa doğru intifa kaybetmeye başladı. Hayırlısı olsun. Sonra... Sonrası can sağlığı...

Her şeye rağmen skorbord'ta askerler 6-4 önde bulunuyor. Demek ki demokrasi sübapları çalışmaya devam ediyor. Derslerimize daha iyi çalışmalı ki sübaba gerek duyulmasın. Bir iktisatçı, bir ekonomist, bir mühendis, bir hukukçu derken ister misiniz Riyaset-i Cumhur adına emeklemeden yürüyüverelim.

YAHU BU Bİ DEVRİİİM...

METE GÖKTÜRK

İŞÇİ İŞÇİYİ ...

GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU

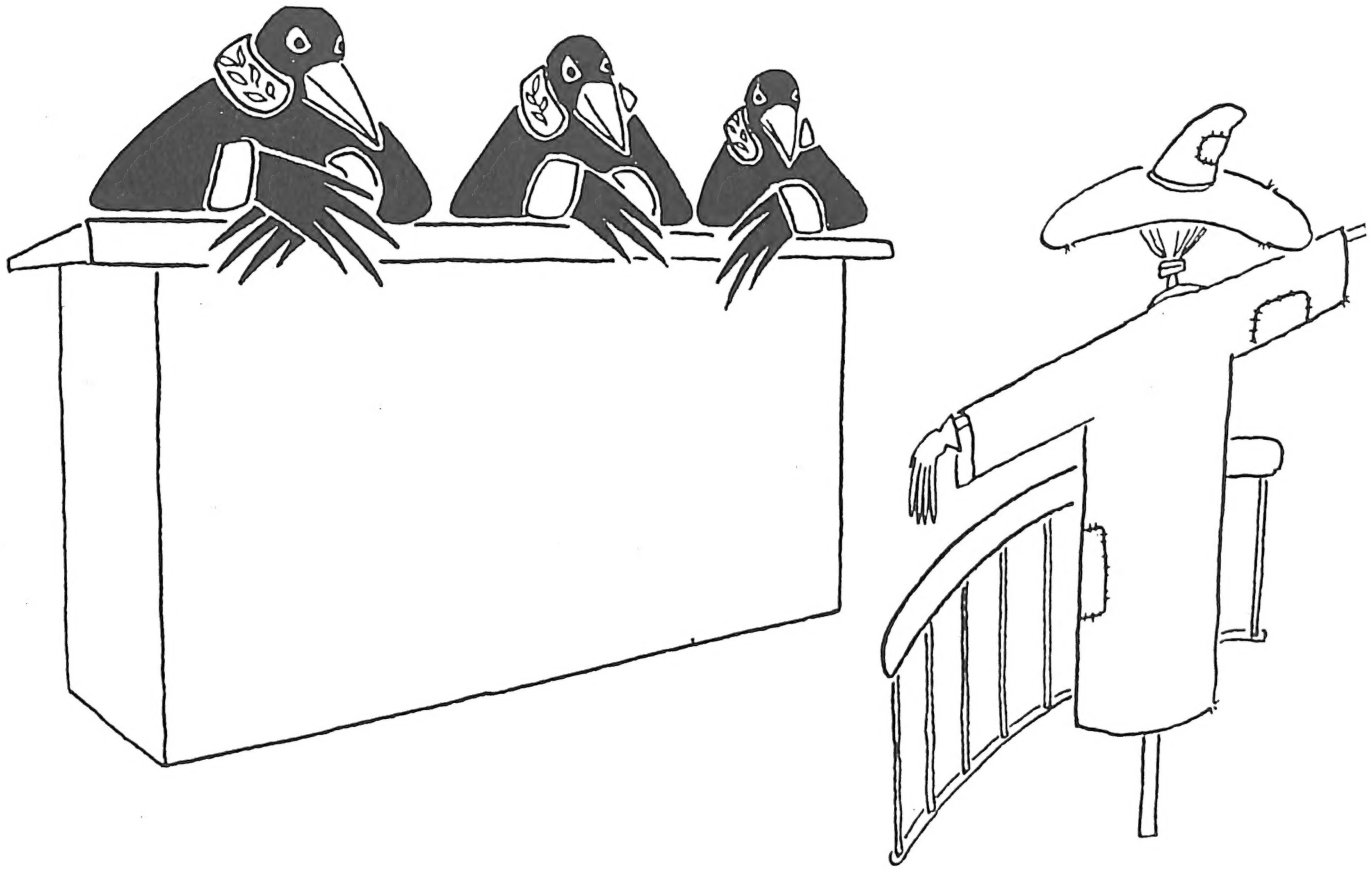

CEM KOÇ

ÇEVREMDEKİLER — GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU

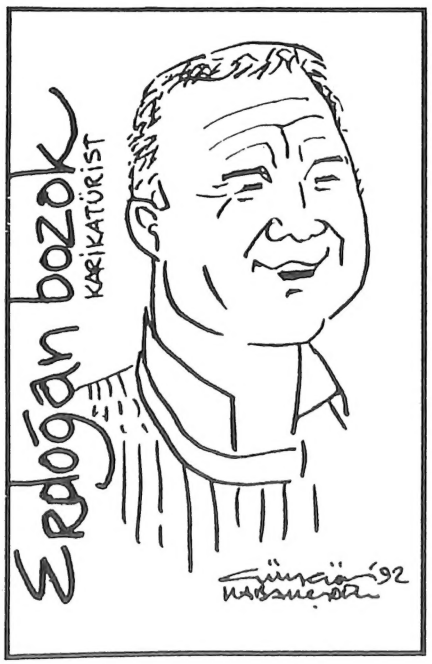

MUSTAFA BİLGİN

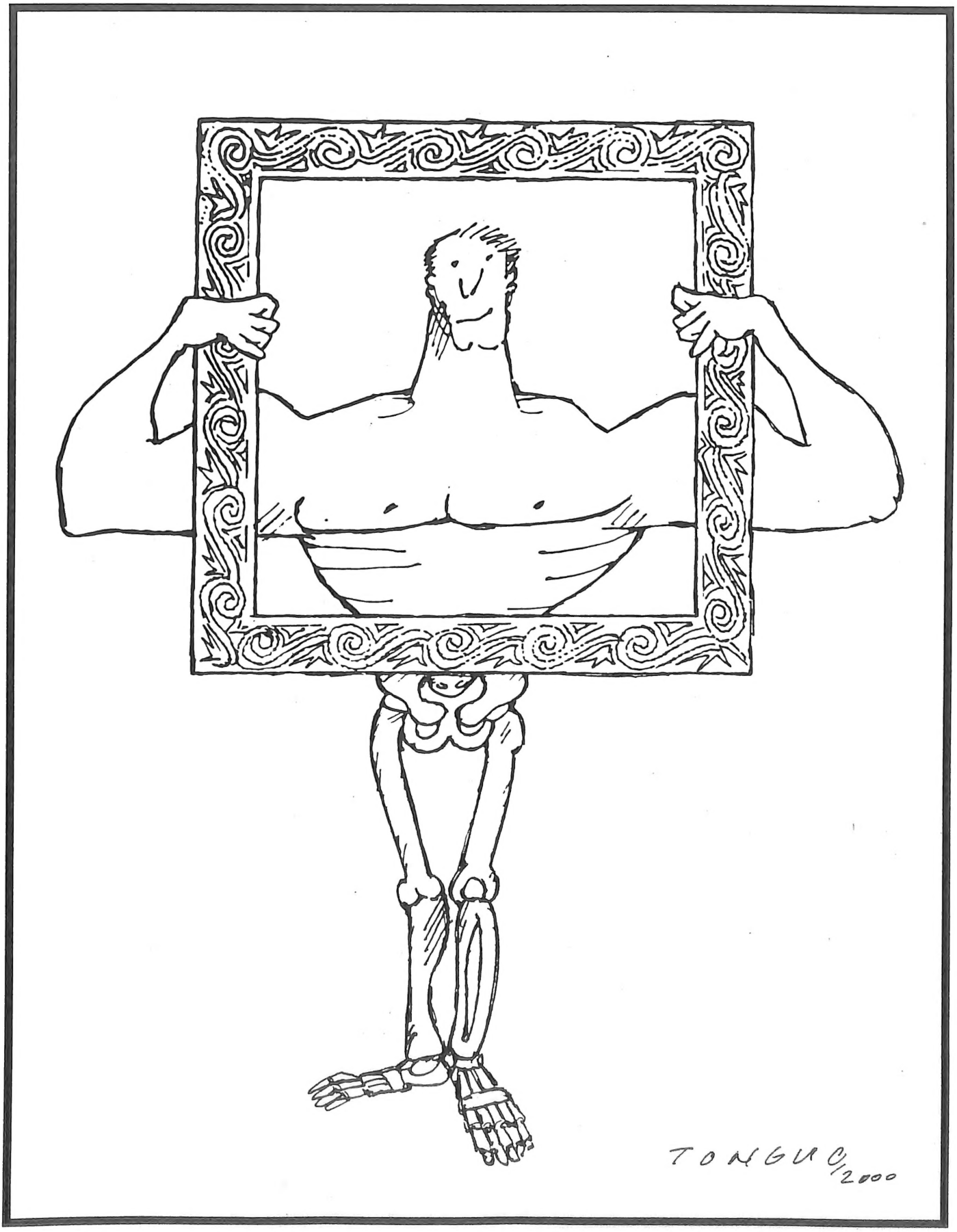
TONGUC 2000